

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти
Магістр

на тему: «Оцінка фінансового стану аграрних підприємств та напрями його покращення»

Виконав: здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 072 Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок
групи 1
Дяченко О. О.
Керівник: Безкровний О. В.
Рецензент: Яріш О. В.

Полтава 2025 року

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Освітньо-професійна програма

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
рівень вищої освіти другий (магістерський)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Олексій ЗОРЯ

29 листопада 2024 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дяченка Олега Олександровича

1. Тема роботи: «Оцінка фінансового стану аграрних підприємств та напрями його покращення»

керівник роботи: кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Безкровний Олександр Валентинович

Затверджено засіданням кафедри протокол № 3 від 14 жовтня 2024 р.

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи 18 грудня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи:

- фінансова звітність приватного акціонерного товариства «Вознесенськ облплемсервіс» м. Вознесенськ Миколаївської області за 2022 – 2024 рр.

- інші інформаційні дані.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1. Теоретичні основи аналізу фінансового стану суб'єктів підприємництва

Розділ 2. Сучасна практика та прагматика аналізу фінансового стану підприємств

Розділ 3. Напрями поліпшення фінансового стану підприємств

5. Перелік графічного матеріалу: схеми, рисунки, графіки, діаграми за темою та об'єктом дослідження.

б. Дата видачі завдання: 29 листопада 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір і затвердження теми роботи.	01.10.2024 р. – 14.10.2024 р.	
2	Затвердження завдання на кваліфікаційну роботу, узгодження плану	15.10.2024 р. – 29.11.2024 р.	
3	Опрацювання літературних джерел	30.11.2024 р. – 31.10.2025 р.	
4	Збір, вивчення і обробка інформації, необхідної для виконання роботи	30.11.2024 р. – 31.10.2025 р.	
5	Виконання теоретичного розділу роботи	30.12.2024 р. – 24.01.2025 р. 16.06.2025 р. – 31.10.2025 р.	
6	Виконання аналітичних розділів роботи	20.01.2025 р. – 31.10.2025 р.	
7	Оформлення тексту роботи	03.11.2025 р. – 07.11.2025 р.	
8	Перевірка на наявність текстових запозичень з інших джерел	10.11.2025 р. – 15.12.2025 р.	
9	Попередній захист роботи на кафедрі	15.12.2025 р. – 16.12.2025 р.	
10	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень і пропозицій	15.12.2025 р. – 17.12.2025 р.	
11	Нормо-контроль	15.12.2025 р. – 18.12.2025 р.	
12	Захист кваліфікаційної роботи	22.12.2025 р. – 24.12.2025 р.	

Здобувач вищої освіти

(підпис)

Олег ДЯЧЕНКО

Керівник роботи

(підпис)

Олександр БЕЗКРОВНИЙ

ЗМІСТ

	ст.
Вступ.....	5
Розділ 1. Теоретичні основи аналізу фінансового стану суб'єктів підприємництва.....	8
1.1. Економічна сутність та роль оцінки фінансових показників діяльності суб'єктів господарювання.....	8
1.2. Теоретико-методичне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств.....	16
Розділ 2. Сучасна практика та прагматика аналізу фінансового стану підприємств.....	23
2.1. Оцінка майна, фінансових результатів і ділової активності суб'єктів підприємництва.....	23
2.2. Аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.....	32
Розділ 3. Напрями поліпшення фінансового стану підприємств.....	39
3.1. Шляхи зміцнення фінансового стану суб'єктів підприємництва на основі ефективного фінансового планування.....	39
3.2. Перспективи оптимізації механізму аналізу фінансового стану як основа якісного фінансового менеджменту.....	44
Висновки.....	53
Список використаних джерел.....	56
Додатки.....	61

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку ринкових відносин в Україні нерозривно пов'язаний з поліпшенням фінансово-економічного стану суб'єктів господарювання всіх форм власності в усіх сферах діяльності. Саме в таких умовах особливо необхідним і актуальним є забезпечення якісної оцінки фінансового стану суб'єктів підприємництва, як необхідної умови при дослідженні передумов банкрутства та прийняття ефективних фінансових рішень.

Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Тому на нього впливають усі ці види діяльності підприємства. В першу чергу на фінансовому стані підприємства позитивно позначаються безперебійний випуск і реалізація високоякісної продукції. Як правило, що вищі показники обсягу виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і нижча їх собівартість, то вища прибутковість підприємства, що позитивно впливає на його фінансовий стан.

Проблеми теорії і практики оцінки фінансового стану підприємств розглядалися в працях зарубіжних вчених, зокрема: Бланка І., Гропелі, Е. Нікбахта, та інших. Одночасно вагомим є внесок українських науковців та практиків, серед яких виділяються: Борис О., Герасимчук З., Іванова Р., Калита С., Погребна В., Тютюнник Ю., Шевчук О. та інші.

Віддаючи належне науковим здобуткам згаданих вчених слід констатувати факт наявності різноманітних тлумачень сутності фінансового стану та визначень фінансової стійкості, фінансового положення підприємства, і в той же час факт відсутності єдиної думки щодо групування та способу обчислення показників оцінки фінансового стану. Саме вирішення даних проблем і обумовлює актуальність обраного напрямку дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота виконана в межах програми науково-дослідних робіт кафедри фінансів, банківської справи та страхування за темою „Удосконалення механізму фінансової діяльності підприємств, організацій і установ”.

Мета та завдання для дослідження. Метою дослідження, здійснюваного в кваліфікаційній роботі є узагальнення та розвиток теоретичних засад оцінки фінансового стану підприємств з одночасною аналітичною оцінкою окремих показників, що його характеризують. Втілення поставленої мети обумовило необхідність вирішення наступних завдань: уточнити визначення економічної сутності фінансового стану та понять і категорій, що йому притаманні; систематизувати теоретичні аспекти інформаційного забезпечення процесу оцінки фінансового стану підприємств; узагальнити теоретичні підходи щодо вибору та обґрунтування показників та моделей оцінки фінансового стану; здійснити комплексну аналітичну оцінку та характеристику досліджуваного суб'єкта підприємницької діяльності за показниками оцінки: майна, джерел формування капіталу, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та інших; розробити пропозиції щодо удосконалення розрахунку окремих показників та комплексної оцінки фінансового стану підприємств.

Предмет і об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження у кваліфікаційній роботі є фінансовий стан підприємств суб'єкта підприємницької діяльності.

Предмет дослідження кваліфікаційної роботи складають теоретико-методичні засади та практичні підходи до оцінки фінансового стану підприємств.

Методи дослідження. Дослідження в кваліфікаційній роботі проводилося згідно з методологією системного підходу до вивчення економічних процесів і явищ. Для вирішення поставлених завдань використовувалися загальні методи наукового пізнання: економічного аналізу, синтезу, порівняння, аналогії, наукової абстракції, спостереження, групування, узагальнення тощо.

Інформаційна база. Теоретичною основою дослідження є наукові праці класиків світової економічної і фінансової думки, теоретичні висновки, узагаль-

нення і розробки сучасних зарубіжних та вітчизняних учених-економістів, провідних фахівців з питань оцінки фінансового стану підприємств, що містяться у монографічній, спеціальній, періодичній літературі, матеріалах наукових та науково-практичних конференцій, а також власні дослідження та спостереження. Базою для виконання кваліфікаційної роботи виступало приватне акціонерне товариство „Вознесенськ облплемсервіс” м. Вознесенськ Миколаївської області, зокрема матеріали, що включають його фінансову звітність.

Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів полягає в розробці та наданні окремих рекомендацій щодо удосконалення практики та прагматики аналізу фінансового становища окремого суб'єкта підприємництва в розрізі обґрунтованих груп показників і коефіцієнтів та підтверджується Відгуком з досліджуваного підприємства.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися й одержали позитивну оцінку на XII Міжнародній науково-практичній конференції [„Perspectives of contemporary science: theory and practice”] Львів, 2025 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано тези доповіді та наукову статтю у фаховому виданні України на тему „Статистичний аналіз фінансових ризиків: методи та підходи” (Актуальні питання економічних наук. 2025. № 8), загальним обсягом 0,92 др. арк.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 50 найменувань, містить 15 таблиць, 10 рисунків, 12 додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 61 сторінці друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

1.1. Економічна сутність та роль оцінки фінансових показників діяльності суб'єктів господарювання

В умовах сучасного розвитку економічних процесів в Україні та здійснення ринкових перетворень фінансова діяльність господарюючих суб'єктів має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства.

Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємств за виникнення різноманітних форм власності, оскільки жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку (доходу) фірми, які можна виявити тільки на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємств.

Систематичний аналіз фінансового стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості необхідний ще й тому, що дохідність будь-якого підприємства, розмір його прибутку багато в чому залежать від його платоспроможності. Ураховують фінансовий стан підприємства і банки, розглядаючи режим його кредитування та диференціацію відсоткових ставок.

Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [10].

Нераціональне використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності і, як наслідок, до можливих перебоїв у постачанні виробни-

цтва й реалізації продукції, невиконання плану прибутку від операційної діяльності, збільшення відсотків за банківський кредит, зростання економічних санкцій за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства.

Кожне підприємство намагається досягти стабільного фінансового стану, тобто створити достатній обсяг фінансових ресурсів, що є гарантом своєчасності розрахунків з постачальниками, бюджетом та іншими ланками фінансової системи, подальшого економічного та соціального розвитку підприємства.

Одна з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства – це забезпечення стабільності його діяльності в майбутньому. Вона пов'язана із загальною фінансовою структурою підприємства, його залежністю від кредиторів та інвесторів.

Метою оцінки фінансового стану підприємства є виявлення проблем його функціонування, розробка і реалізація заходів, направлених на швидке відновлення платоспроможності, та достатнього рівня фінансової стійкості, а також встановлення можливості підприємства продовжувати свою господарську діяльність, яка забезпечить прибутковість та зростання виробничого потенціалу [17].

Для оцінки фінансового стану підприємства важливим є визначення самого поняття «фінансовий стан підприємства». Існує безліч трактувань цього поняття. Пропозиції науковців щодо визначення поняття «фінансовий стан» зводяться переважно до трактування з урахуванням декількох окремих елементів фінансового стану підприємства, які не повністю його характеризують. У сучасних умовах господарювання підприємств важливим є врахування поряд з такими елементами як платоспроможність, фінансова стійкість, ділова активність, що визначається, зокрема, ефективністю оборотних коштів, прибутковістю підприємства, таких як потенціал формування та повнота використання фінансових ресурсів, збалансування грошових потоків і рівень фінансового ризику [7].

Не можна однозначно погодитися з визначенням поняття, яке пропонується у Великому економічному словнику, оскільки фінансовий стан характеризується структурою активів і пасивів без їх порівняння, яке здійснюється при складанні балансу ліквідності.

Визначення, за думкою таких авторів як М. Василенко, обмежується лише наявністю фінансових ресурсів, здійснення грошових розрахунків указує тільки на рух грошових коштів у процесі нормальної господарської діяльності [8].

Дослідниця Е. В. Забара, в своїх наукових публікаціях дещо розширюють сутність поняття фінансового стану підприємства, але фінансовий стан не може характеризуватися тільки такими елементами, як платоспроможність та фінансова стійкість [19].

Особливість визначення Г. В. Погрібної полягає в тому, що автор визнає фінансовий стан економічною категорією та підкреслює, що вона відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та здатність підприємства до саморозвитку саме на фіксований момент часу, адже далі ситуація може бути іншою [33].

Доволі вагомим, але дещо суперечливим є визначення фінансового стану підприємства, що наводять О. В. Мороз та інші, адже слід зауважити, що фінансовий стан підприємства – це не показник або сукупність показників, за допомогою яких він лише кількісно вимірюється [48].

Аналізуючи точки зору науковців, щодо визначення фінансового стану підприємства як статичного та динамічного поняття, можна зазначити, що його сутність проявляється як у статистиці, тобто на певний момент часу, так і в динаміці, тобто в характеристиці діяльності підприємства у визначеному періоді.

У наведених визначеннях поняття «фінансовий стан» трактується, як здатність підприємства розвиватися на чітко фіксований момент часу, що спричиняє невизначеність розвитку в майбутньому, тобто більшість науковців фінансовий стан розглядають як статичний стан.

Поняття фінансового стану визначалося на основі узагальнення дефініцій, що дозволило представити його як комплексного динамічного поняття, що дає підстави комплексно характеризувати фінансові можливості того чи іншого суб'єкта підприємницької діяльності.

Фінансовий стан підприємства відображає всі аспекти його виробничо-господарської діяльності. За допомогою аналізу фінансового стану підприємства зацікавлені особи (інвестори, кредитори, менеджери тощо) можуть оцінити ми-

нулий, поточний та перспективний стан підприємства в ринковому середовищі і прийняти рішення, які можуть впливати на його подальшу виробничо-господарську діяльність.

У сучасних умовах господарювання аналіз фінансового стану – необхідна складова процесу управління підприємством. Головним напрямком його практичної реалізації є виявлення можливостей підвищення ефективності функціонування підприємства, визначення перспектив його розвитку.

Аналіз фінансового стану підприємства показує, за якими конкретними напрямками потрібно проводити аналітичну роботу, дає можливість виявити найважливіші аспекти та найслабкіші позиції у фінансовому стані певного підприємства.

Згідно з цим результати фінансового аналізу дають відповіді на запитання, які найважливіші засоби слід застосовувати для поліпшення фінансового стану конкретного підприємства в конкретний період його діяльності.

Таким чином, після розгляду необхідності оцінки фінансового стану підприємства слід зазначити, що вона є необхідною умовою для нормального функціонування. Оцінка є необхідною передумовою для ведення діяльності підприємства усіх форм власності, а також є необхідною для основних користувачів (інвестори, власники, керівництво підприємства, банки, постачальники та інші кредитори, працівники підприємства, органи державного управління, юридичні та фізичні особи), яких цікавить фінансово-господарська діяльність вітчизняних та зарубіжних підприємств [22]

Основними завданнями аналізу фінансового стану, за словами В. М. Ковальчука, є: дослідження ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства; прогнозування можливих фінансових результатів, економічної рентабельності, виходячи з реальних умов господарської діяльності й наявності власних і залучених коштів, розробка моделей фінансового стану при різних варіантах використання ресурсів; дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами; вивчення відповідності між коштами та джерелами, раціональності їх роз-

міщення та ефективності використання; об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства; оцінка становища суб'єкта господарювання на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності; аналіз ділової активності підприємства та його становища на ринку цінних паперів; визначення ефективності використання фінансових ресурсів; визначення причинно-наслідкових зв'язків між різними показниками виробничої, комерційної та фінансової діяльності і на основі цього оцінка виконання плану щодо надходження фінансових ресурсів та їх використання з позицій зміцнення фінансового стану підприємства; розробка конкретних заходів, спрямованих на більш ефективне використання фінансових ресурсів і зміцнення фінансового стану підприємства [25].

Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств. Кредитори та інвестори аналізують фінансовий стан підприємств, щоб мінімізувати свої ризики за позиками та внесками, а також для необхідного диференціювання відсоткових ставок.

У результаті фінансового аналізу менеджер одержує певну кількість основних, найбільш інформативних параметрів, які дають об'єктивну та точну картину фінансового стану підприємства. При цьому в ході аналізу менеджер може ставити перед собою різні цілі: аналіз поточного фінансового стану або оцінку фінансової перспективи підприємства.

Фінансова діяльність підприємства повинна бути спрямована на забезпечення систематичного надходження і ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану [29].

Аналіз фінансового стану – це частина загального аналізу господарської

діяльності підприємства, який складається з двох взаємозв'язаних розділів: фінансового та управлінського аналізу. Розподіл аналізу на фінансовий та управлінський зумовлений розподілом системи бухгалтерського обліку, яка склалася на практиці, на фінансовий та управлінський облік.

Особливостями зовнішнього фінансового аналізу є: орієнтація аналізу на публічну, зовнішню звітність підприємства; множинність об'єктів-користувачів; різноманітність цілей і інтересів суб'єктів аналізу; максимальна відкритість результатів аналізу для користувачів.

Основним змістом зовнішнього фінансового аналізу, який здійснюється партнерами підприємства, контролюючими органами на основі даних публічної фінансової звітності, є: аналіз абсолютних показників прибутку; аналіз показників рентабельності; аналіз фінансового стану, фінансової стійкості, стабільності підприємства, його платоспроможності та ліквідності балансу; аналіз ефективності використання залученого капіталу; економічна діагностика фінансового стану підприємства.

На відміну від внутрішнього, відповідні складові зовнішнього аналізу більш формалізовані та менш деталізовані. Різниця у змісті зовнішнього і внутрішнього аналізу пов'язана з різницею інформаційного забезпечення і завдань, що їх вирішують обидва ці види аналізу.

Основним змістом внутрішнього (традиційного) аналізу фінансового стану підприємства є: аналіз майна (капіталу) підприємства, аналіз фінансової стійкості та стабільності підприємства, оцінка ділової активності підприємства, аналіз динаміки прибутку та рентабельності підприємства і факторів, що на них впливають, аналіз кредитоспроможності підприємства, оцінка використання майна та вкладеного капіталу, аналіз власних фінансових ресурсів, аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства, аналіз самоокупності підприємства. Цей аналіз здійснюється аналітиками підприємства і ґрунтується на широкій інформаційній базі, включаючи й оперативні дані [5].

Традиційна практика аналізу фінансового стану підприємства опрацювала певні прийоми й методи його здійснення. Методи фінансового аналізу – це ком-

плекс науково-методичного інструментарію для оцінки фінансового стану підприємства [1]. Проаналізувавши літературні джерела авторів, які досліджували дане питання можна визначити наступні методи оцінки фінансового стану підприємства: коефіцієнтний; комплексний; інтегральний; беззбитковий; рівноважний.

Коефіцієнтний метод передбачає розрахунок системи коефіцієнтів, що висвітлюють різні боки господарювання підприємства і враховують вплив як внутрішнього, так і зовнішнього середовищ на фінансовий стан підприємства.

Комплексний метод дає змогу виявити ті напрямки в діяльності підприємства, в яких виникають проблеми, а також дає змогу досліджувати причини, що їх зумовили. Це є величезною перевагою даного методу. Однак існують і недоліки [47]. Як і попередній метод він є трудомістким та немає нормативних значень більшості коефіцієнтів, саме тому вони обмежують використання даного методу на практиці, особливо під час оперативної оцінки підприємства (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Показники комплексної оцінки фінансового стану підприємства

Щодо інтегрального методу аналізу фінансового стану підприємства – то його слід використовувати тим підприємствам, які хочуть визначити свій фінансовий стан певним (одним, сукупним) інтегральним показником. Під час даного

методу розраховується інтегральний показник на базі узагальнюючих показників за рівнем платоспроможності, фінансової незалежності та якості активів підприємства.

Беззбитковий метод базується на ролі операційного важеля у формуванні результатів діяльності підприємства, на можливості управління його витратами й результатами з метою досягнення необхідних показників беззбитковості виробництва. Критерієм оцінки фінансового стану підприємства в цьому випадку виступає запас фінансової міцності підприємства, тобто виторг від реалізації, що підприємство має після проходження порогу рентабельності. Отже, чим вищий запас фінансової міцності у відсотках, тим стійкіший фінансовий стан підприємства.

Рівноважний метод базується на понятті ліквідності й оцінці фінансового стану підприємства з позицій досягнення рівноваги між ліквідними потоками у сфері господарсько-інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Перша виступає як зона створення коштів, а друга - як зона споживання коштів. Формовані і спожиті в них ліквідні грошові потоки мають назву результату господарської діяльності і результату фінансової діяльності відповідно. Рівність між цими результатами створює ситуацію ідеальної фінансової рівноваги підприємства, коли сукупний результат господарської і фінансової діяльності дорівнює нулю.

Підбиваючи підсумок розгляду сутності оцінки фінансового стану підприємства, слід іще раз підкреслити, що необхідність та значення такої оцінки зумовлені потребою систематичного аналізу та вдосконалення роботи за ринкових відносин, переходу до самоокупності, самофінансування, потребою в поліпшенні використання фінансових ресурсів, а також пошуком у цій царині резервів зміцнення фінансової стабільності підприємства.

1.2. Теоретико-методичне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств

Фінансовий аналіз – це спосіб оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства на підставі його бухгалтерської та фінансової звітності і оперативних даних.

Звіт про фінансові результати відображає ефективність (неефективність) діяльності підприємства за певний період. Якщо баланс відображає фінансовий стан підприємства на конкретну дату, то звіт про прибутки та доходи дає картину фінансових результатів за відповідний період (квартал, півріччя, 9 місяців, рік).

У звіті про фінансові результати наводяться дані про дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові результати від операційної діяльності (прибуток чи збиток); дохід від участі в капіталі; інші доходи та фінансові доходи; фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування (прибуток чи збиток); фінансові результати від звичайної діяльності (прибуток чи збиток); надзвичайні доходи чи витрати; чисті прибуток чи збиток.

Отже, порівняно із формою звітності, яка діяла раніше, суттєво розширено показники доходів і прибутків підприємства.

Фінансова звітність підприємств містить також іншу інформацію щодо стану фінансів підприємств. На основі аналізу звітних даних визначаються основні тенденції формування й використання фінансових ресурсів підприємства, причини змін, що сталися, сильні та слабкі сторони підприємства та резерви поліпшення фінансового стану підприємства у перспективі [20].

Неможливо переоцінити значення повної та достовірної інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства для вирішення поточних та перспективних фінансово-господарських проблем. Для прийняття правильних фінансових управлінських рішень на рівні підприємства треба використовувати дані, які відповідають певним правилам, вимогам і нормам, є зрозумілими та

прийнятими для користувачів. Зокрема, щоб порівняти фінансові результати, досягнуті у попередньому та поточному звітних періодах, необхідно використовувати лише порівнянні відповідні показники, тобто такі, які визначені за єдиною методологією з використанням однакових баз розрахунку, критеріїв та правил.

З цією метою підприємство повинно розробити свою фінансову облікову політику, яка підпорядковується потребам внутрішнього менеджменту. Але, як правило, для прийняття ефективних управлінських рішень менеджери не обмежуються суто внутрішньою фінансовою інформацією, а порівнюють її з відповідними показниками подібних підприємств, підприємств-конкурентів чи партнерів по бізнесу. Тому закономірно виникає потреба в уніфікації вимог до фінансової інформації в рамках галузі, регіону, усієї економічної системи країни.

Процес такої уніфікації називають стандартизацією бухгалтерського обліку. Стандарт у широкому розумінні – зразок, еталон, модель, що беруться за вихідні для порівняння з ними інших подібних об'єктів. Стандартизація бухгалтерського обліку – це процес розробки та послідовного застосування єдиних вимог, правил та принципів до визнання, оцінки і відображення у фінансових звітах окремих об'єктів бухгалтерського обліку.

П(С)БО 1 треба застосовувати за підготовки й надання фінансових звітів підприємствами, організаціями, установами та іншими юридичними особами усіх форм власності (крім банків і бюджетних установ). Проте тут не розглядаються правила складання консолідованої фінансової звітності [37].

Основою П(С)БО 1 є Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 Комітету з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Фінансова звітність визначена П(С)БО 1 як бухгалтерська звітність, яка відображає фінансовий стан підприємства і результати його діяльності за звітний період. Метою такої звітності є забезпечення загальних інформаційних потреб широкого кола користувачів, які покладаються на неї як на основне джерело фінансової інформації під час прийняття економічних рішень (табл. 1.1).

Для прийняття економічних рішень користувачам фінансових звітів необ-

хідна інформація про фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансовому стані підприємства. Зазначені інформаційні потреби обумовили склад фінансової звітності. За П(С)БО 1, до неї належать: баланс; звіт про фінансові результати; звіт про рух грошових коштів; звіт про власний капітал; примітки до річної фінансової звітності.

Таблиця 1.1

Інформаційні потреби основних користувачів фінансової звітності

Користувачі звітності	Інформаційні потреби
Інвестори, власники	Придбання, продаж та володіння цінними паперами; Участь у капіталі підприємства; Оцінка якості управління; Визначення суми дивідендів.
Керівництво підприємства	Регулювання діяльності підприємства
Банки, постачальники та інші кредитори	Забезпечення зобов'язань підприємства; Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання
Замовники	Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання
Працівники підприємств	Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання; Забезпечення зобов'язань підприємства перед працівниками
Органи державного управління	Формування макроекономічних показників

Інші звіти (звернення ради директорів до акціонерів, звіт керівництва групи, звіт аудитора тощо), які включені до звітності підприємства, не є фінансовою звітністю [20].

Компоненти фінансової звітності відображають різні аспекти господарських операцій і подій за звітний період, відповідну інформацію попереднього звітного періоду, розкриття облікової політики та її змін, що робить можливим ретроспективний аналіз діяльності підприємства (табл. 1.2).

Такі компоненти фінансової звітності, як баланс, звіт про фінансові результати, звіт про власний капітал та звіт про рух грошових коштів, складаються зі статей, які об'єднуються у відповідні розділи [35].

Форми, перелік статей фінансових звітів та їх зміст установлені П(С)БО 2-5. Але підприємство заносить інформацію до тієї чи іншої статті відповідного фінансового звіту тільки тоді, коли: існує ймовірність збільшення або зменшен-

ня майбутніх економічних вигод, пов'язаних із цією статтею; оцінка статті може бути достовірно визначена.

Таблиця 1.2

Призначення основних компонентів фінансової звітності

Компонент фінансової звітності	Зміст	Використання інформації
Баланс	Наявність економічних ресурсів, які контролюються підприємством на дату балансу	Оцінка структури ресурсів підприємства, їх ліквідності та платоспроможності підприємства; прогнозування майбутніх потреб у позиках; оцінка та прогнозування змін в економічних ресурсах, які підприємство (імовірно) контролюватиме в майбутньому
Звіт про фінансові результати	Доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства за звітний період	Оцінка та прогноз: прибутковості діяльності підприємства; структури доходів та витрат
Звіт про власний капітал	Зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду	Оцінка та прогноз змін у власному капіталі
Звіт про рух грошових коштів	Генерування та використання грошових коштів протягом звітного періоду	Оцінка та прогноз операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства
Примітки	Вибрана облікова політика. Інформація, не наведена у фінансових звітах, але обов'язкова за П(С)БО. Додатковий аналіз статей звітності, необхідний для забезпечення її зрозумілості	Оцінка та прогноз: облікової політики; ризиків або непевності, які впливають на підприємство, його ресурси та зобов'язання; діяльність підрозділів підприємства тощо.

Процес аналізу фінансової інформації на відповідність змісту певної статті фінансових звітів та описаним критеріям називається визнанням. Фінансова звітність повинна надати дохідливу, доречну, достовірну та порівнянну інформацію щодо фінансового стану, результатів діяльності підприємства, руху його грошових коштів, змін у складі власного капіталу.

Фінансова звітність має бути підготовлена та надана користувачам у певні терміни, які визначаються чинним законодавством. У разі надмірної затримки в

наданні звітної інформації вона може втратити свою актуальність [33].

Дані фінансової звітності є підставою не тільки для оцінки результатів звітного періоду, а й для їх прогнозування. Так, інформація щодо фінансового стану та результатів діяльності часто використовується як підстава для прогнозування майбутнього фінансового стану.

Фінансові звіти складаються також виходячи з принципу безперервності діяльності підприємства, тобто визнання того, що підприємство не має ні наміру, ані потреби ліквідуватися або суттєво зменшувати масштаби своєї діяльності (принаймні протягом наступного звітного періоду).

Глибина і результативність фінансового аналізу залежить від повноти виконання трьох умов: володіння методикою оцінки фінансового стану та ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства; достатність та якість інформаційного забезпечення; наявність кваліфікованих аналітиків, які здатні практично реалізувати існуючу методику.

Ефективному використанню показників звітності у фінансовому аналізі має передувати ретельна перевірка інформації за формою і змістом. Перевірка за формою встановлює правильність оформлення звітів і документів з точки зору наявності й заповнення всіх реквізитів, таблиць, підписів, арифметичних підсумків; відповідність числових показників, які перенесені з іншої документації та звітності попередніх років; узгодженість інформації з різних форм звітності. Проводячи таку перевірку, користуються засобами логічного та арифметичного контролю.

При перевірці заповнення інформації за змістом формують висновок про її відповідність даним бухгалтерського обліку, що є елементами ревізії або аудиту. Можливі помилки, які встановлені в процесі перевірки інформації, можуть бути наслідком недосконалої первинної реєстрації або наступної неточної обробки даних. При цьому розрізняють випадкові та систематичні помилки. Більш небезпечними є систематичні помилки, які бувають несвідомими та свідомими. Останні виникають через зловмисне перекручування даних з метою заниження доходів, ухилення від оподаткування тощо.

Отримання необхідної аналітичної інформації вимагає розв'язання групи аналітичних задач, яку в узагальненому вигляді можна представити у вигляді так званої моделі аналізу фінансового стану (рис. 1.2).

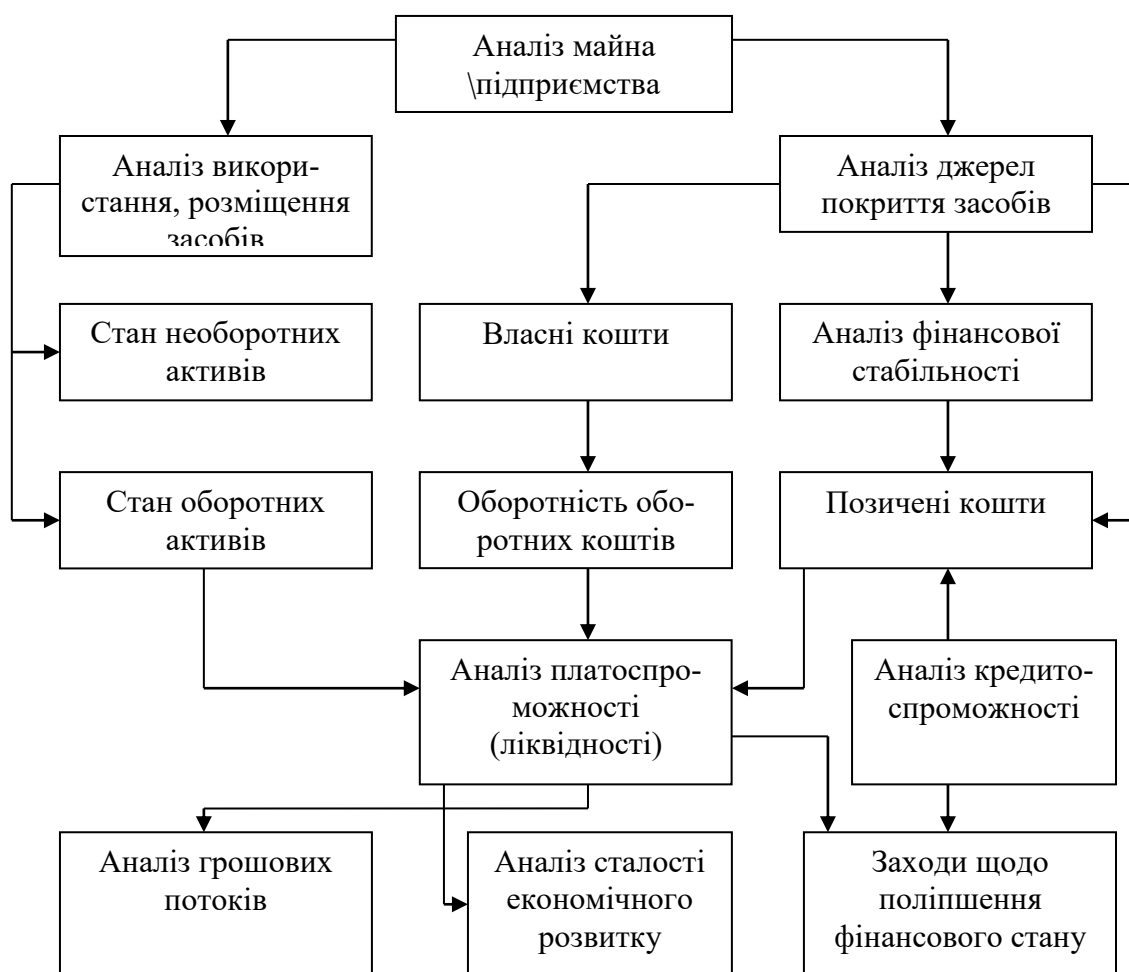

Рис. 1.2. Модель аналізу фінансового стану підприємства

Важливою характеристикою фінансового стану підприємства є оцінка його платоспроможності, під якою прийнято розуміти спроможність підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Платоспроможним є таке підприємство, у якого активи перевищують зовнішні зобов'язання. Спроможність підприємства платити за своїми короткостроковими зобов'язаннями називають ліквідністю.

Підприємство вважається ліквідним, якщо воно в спроможі виконати свої короткострокові зобов'язання за умови реалізації поточних активів [24].

Фінансово стійким є такий суб'єкт господарювання, який за рахунок власних коштів покриває витрати, вкладені в активи (основні засоби, нематеріальні

активи, оборотні засоби), не допускає невиправданої дебіторської і кредиторської заборгованості й вчасно розраховується за своїми зобов'язаннями. Основою фінансової стійкості є раціональна організація і використання оборотних коштів.

Фінансовий стан підприємства визначають сукупністю показників, що відображають наявність, розміщення й використання ресурсів підприємства, його реальні і потенційні фінансові можливості. На нашу думку, за рівнем значущості слід виділити, для оцінки фінансового стану, такі групи показників: на першому місці – оцінка активів, що використовують для розрахунку окремих показників, зокрема при розрахунку показників ліквідності і платоспроможності враховують усю дебіторську заборгованість за оцінкою їх у балансі; на другому місці – рентабельність; на третьому – фінансова стійкість; на четвертому – ліквідність підприємства.

Загалом аналіз різноманітних трактувань сутності фінансового стану підприємства та методичних підходів до його аналізу й оцінки, дає можливість зробити висновок про необхідність уніфікації трактування поняття „фінансовий стан підприємства” та удосконалення методик проведення різних видів аналізу.

Підсумовуючи, здійснені дослідження наголосимо на тому, що оцінка фінансового стану має на меті перш за все виявлення вразливих місць в діяльності окремих господарюючих суб'єктів, а також визначення напрямків їх усунення. Дані аналізу відіграють вирішальну роль при визначенні напрямів конкурентної політики підприємства і використовують при оцінці виконання поставлених перед ним завдань і для розроблення програм розвитку на перспективу.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНА ПРАКТИКА ТА ПРАГМАТИКА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

2.2. Аналіз майна, фінансових результатів і ділової активності підприємства

Фінансово-економічний стан підприємства є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин господарства. Підприємство наділене виробничо-технічною єдністю, організаційно-адміністративною та господарською самостійністю, виступає центром витрат виробництва, але не є центром прибутку.

Приватне акціонерне товариство „Вознесенськ облплемсервіс” м. Вознесенськ Миколаївської області (далі ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”), на матеріалах якого виконувались дослідження, створене та діє на підставі норм Цивільного кодексу України та інших актів законодавства у відповідності до рішення учасників товариства, є юридичною особою за законодавством України і користується всіма наданими законодавством правами, у т. ч. має печатку та штампи з власним найменуванням. Метою діяльності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” є отримання прибутку на основі задоволення потреб громадян, підприємств, установ та організацій у продукції, товарах, послуг, які виробляються та надаються в межах діяльності, обумовленої Статутом.

З метою проведення аналізу фінансового стану ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” слід розглянути сукупність показників, що характеризують: майновий стан, фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність, фінансові результати і рентабельність, ділову активність підприємства, дебіторську та кредиторську заборгованість підприємства. Розрахунок даних показників здійснюється на основі інформації з річної фінансової звітності (додатки: А, Б, В).

Майновий стан підприємства характеризується складом, розміщенням, структурою та динамікою активів (майна) і пасивів (власного капіталу і зобов'язань). Аналіз майнового стану підприємства проводиться за допомогою скоро-

ченого аналітичного балансу, який утворюється з вихідного балансу шляхом об'єднання в окремі групи однорідних за своїм складом та економічним змістом статей (табл. 2.1, додаток Г).

Розрахункові дані табл. 2.1 свідчать про достатньо значні зміни майнового потенціалу підприємства. Так, за період 2022 – 2023 років загальна вартість майна ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” збільшилась на 1574,4 тис. грн, або на 5,8 %. Такий приріст забезпечило виключно зростання вартості необоротних активів, яке становило – 2084,3 тис. грн (23,6 %), в той час як вартість оборотних активів підприємства за цей період зменшилась на 509,9 тис. грн (2,8 %).

За наступні два роки вартість майна ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” продовжувала зростати вже вищими темпами, а саме на 2580,4 тис. грн, або 9,0 %. Причому, на цей раз вже під впливом одночасного зростання, як оборотних активів, вартість яких збільшилась на 1482,6 тис. грн, або на 8,4 %, так і необоротних активів, за аналогічний період – на 1097,8 тис. грн (10,1 %).

В сукупності це обумовило структурні зміни в складі майна ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” в напрямку деякого зменшення за 2022 – 2024 рр., домінуючої в цей період, частки оборотних активів та відповідного приросту питомої ваги необоротних активів. Дані зміни наочно відображено на рис. 2.1.

Досліджена в попередніх розділах класифікація активів та встановлений вище загальний обсяг необоротних та оборотних активів потребує їх детального вивчення за умов господарської діяльності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”(табл. 2.2, додаток Д).

Результати досліджень, представлені в таблиці дають підстави говорити про різні підходи до поділу активів підприємства. Аналізуючи активи ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за характером обороту слід підтвердити наведений вище висновок про стабільне домінування в їх складі саме оборотних активів. В свою чергу, необоротні активи на підприємстві повністю представлені в матеріальній формі.

У відповідності до сфери розміщення в ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за період 2022 – 2024 рр. частка оборотних активів, що розміщені у сфері

виробництва за 2022 – 2023 рр. дещо збільшилася – з 58,0 % до 64,8 %. Однак в наступному періоді 2023 – 2024 рр. ситуація кардинально змінилась – частка оборотних активів у сфері виробництва зменшилась більше ніж на половину, тоді коли провідні позиції зайняли оборотні активи у сфері обігу, яким станом на кінець 2024 р. належало 71,6 % всіх оборотних активів підприємства.

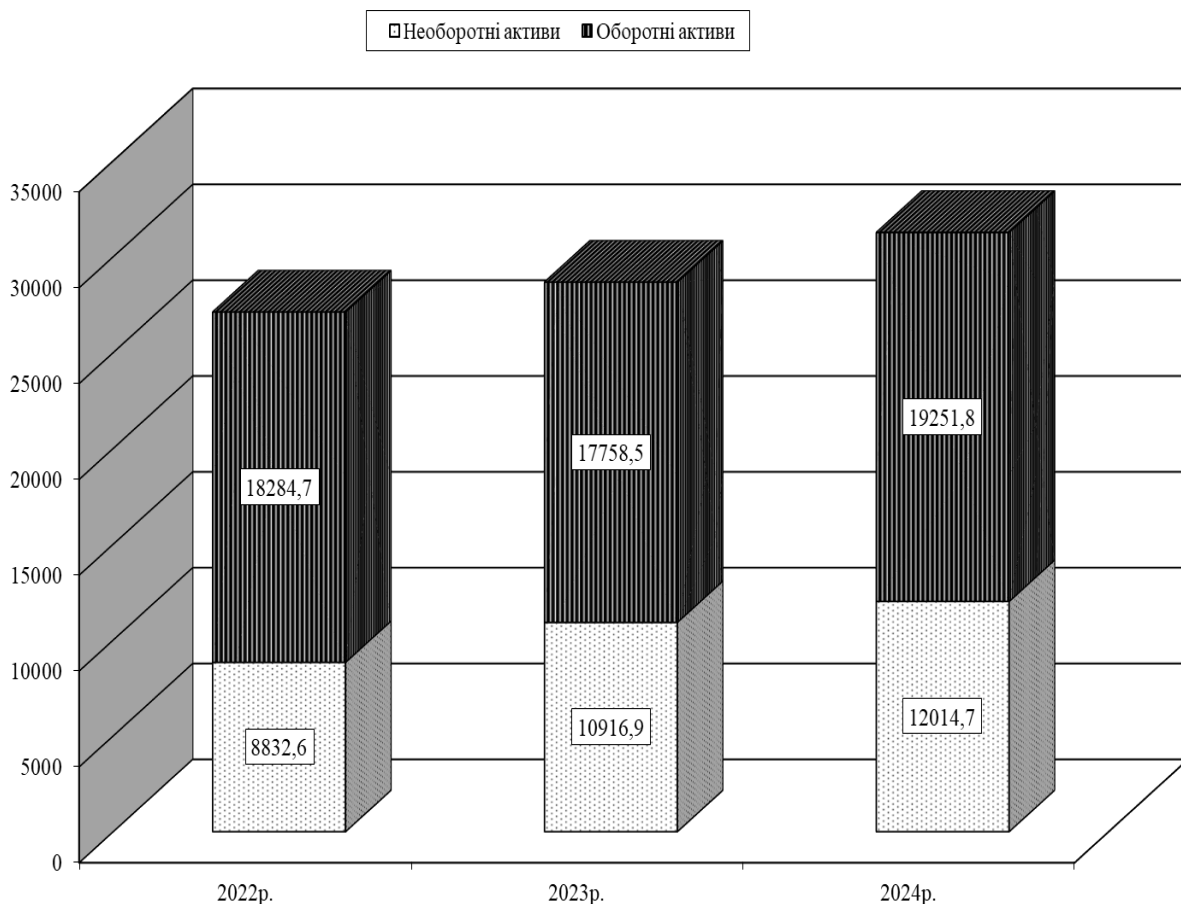

Рис. 2.1. Динаміка зміни обсягів окремих видів активів ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за 2024 – 2025 рр., тис. грн

Поряд з цим слід відмітити загалом схожі тенденції щодо перерозподілу оборотних активів на розрахункову і грошову та матеріальну форми.

Стосовно джерел формування оборотних активів ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, слід вказати також на перерозподіл сфер впливу в напрямку зростання за досліджуваний період частки власних джерел від 35,1 % у 2022 р. до 55,1 % у 2024 р. і відповідне зменшення рівня впливу від позикових джерел фінансування процесів формування оборотного капіталу підприємства.

Оцінюючи активи за рівним ліквідності слід вказати на суттєве зростання за період 2022 – 2024 рр., обсягу високоліквідних активів. Поряд з цим відмічаємо одночасно стабільне зростання величини середньо ліквідних та незначне зменшення низьколіквідних активів. Протилежні тенденції зміни абсолютних розмірів різних груп оборотних ліквідних активів зумовили перерозподіл їх часток в загальному обсязі. Дані та інші висновки в цьому напрямку відображає рис. 2.2.

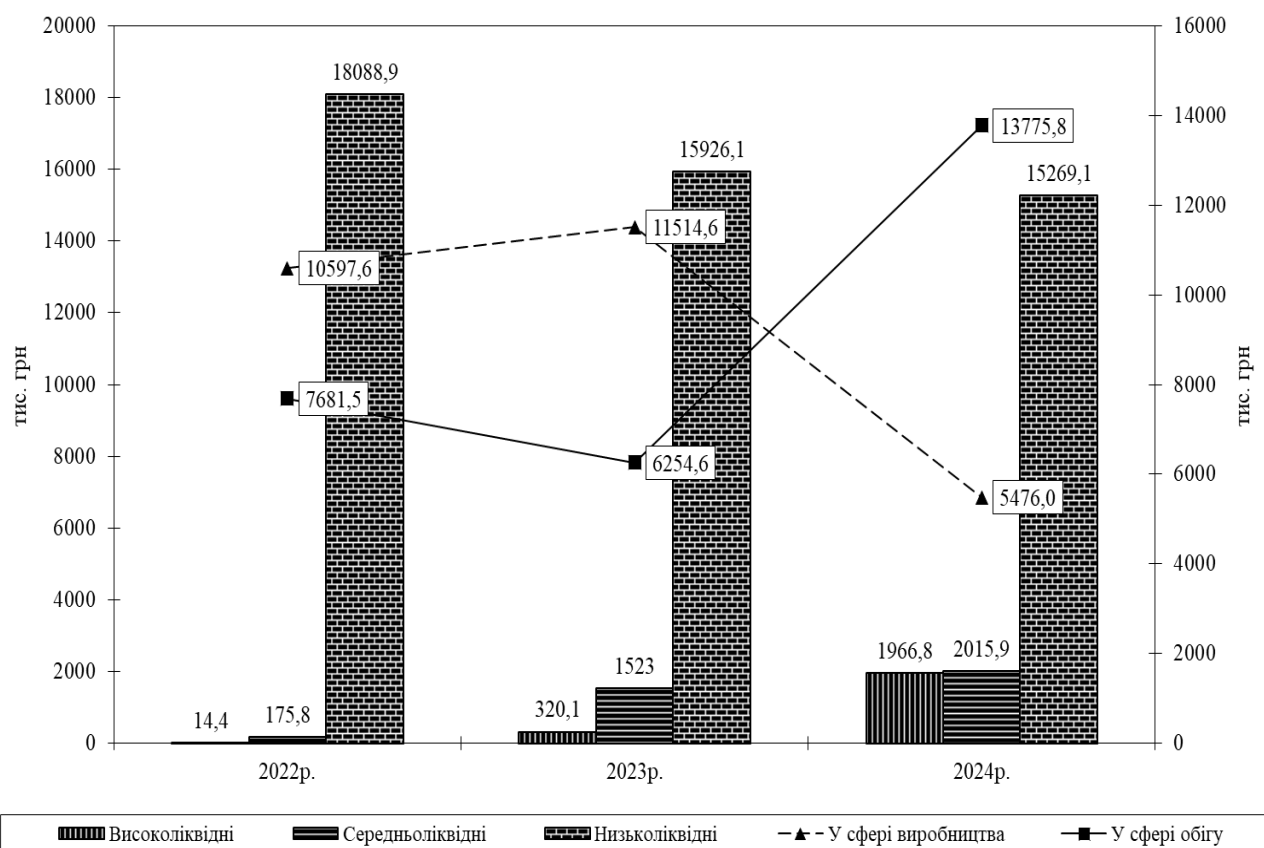

Рис. 2.2. Склад та динаміка оборотних активів ПрАТ „Вознесенськ облплем-сервіс”, за рівнем ліквідності та сферою розміщення, 2022 – 2024 рр.

Оцінка фінансових результатів є одним із найважливіших напрямів оцінки ефективності виробничо-фінансової діяльності підприємств. Фінансовим результатом діяльності підприємства може бути прибуток або збиток. Прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. Збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

За даними Фінансової звітності малого підприємства проведемо аналіз фор

мування, структури та динаміки доходів підприємства (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Склад, структура та динаміка доходів ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”,
2022 – 2024 рр.**

Види доходів	2022 р		2023 р		2024 р		2024 р. у % до 2022 р.
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	
Дохід (виручка) від реалізації товарів (робіт, послуг)	9239,6	99,9	17346,9	99,9	16433,5	86,1	177,9
Інші операційні доходи	10,8	0,1	19,6	0,1	2652,5	13,9	в 245,6 р.
Всього	9250,4	100,0	17366,5	100,0	19086,0	100,0	206,3

Як свідчать дані табл. 2.3 у 2022 – 2024 рр. ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” формувало доходи виключно в процесі операційної діяльності, що підтверджує питома вага доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та інших операційних доходів, тоді коли доходи в рамках інвестиційної та фінансової діяльності, взагалі, були відсутні. Щодо динаміки даних доходів то слід відмітити той факт, що у 2024 році порівняно з 2022 роком дохід від реалізації продукції ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” збільшився на 77,9 % з 9239,6 тис. грн у 2022 р. до 16433,5 тис. грн у 2024 р., що дещо менше ніж в попередньому 2023 р. (17346,9 тис. грн). Одночасно, дуже суттєво, особливо у відносному виразі, за два три роки, зросли обсяги інших операційних доходів.

При цьому їх абсолютний розмір змінився з дуже незначного (10,8 тис. грн – 19,6 тис. грн) у 2022 – 2023 рр. до суттєвого (2652,5 тис. грн) у 2024 р. Дані висновки та структурні зрушення в складі доходів ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” графічно ілюструє рис. 2.3.

Окремо дослідження потребує сукупність витрат, які мали місце на підприємстві в досліджуваному періоді. За допомогою наступної табл. 2.4 проведемо аналіз формування, структури та динаміки витрат і відрахувань ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”.

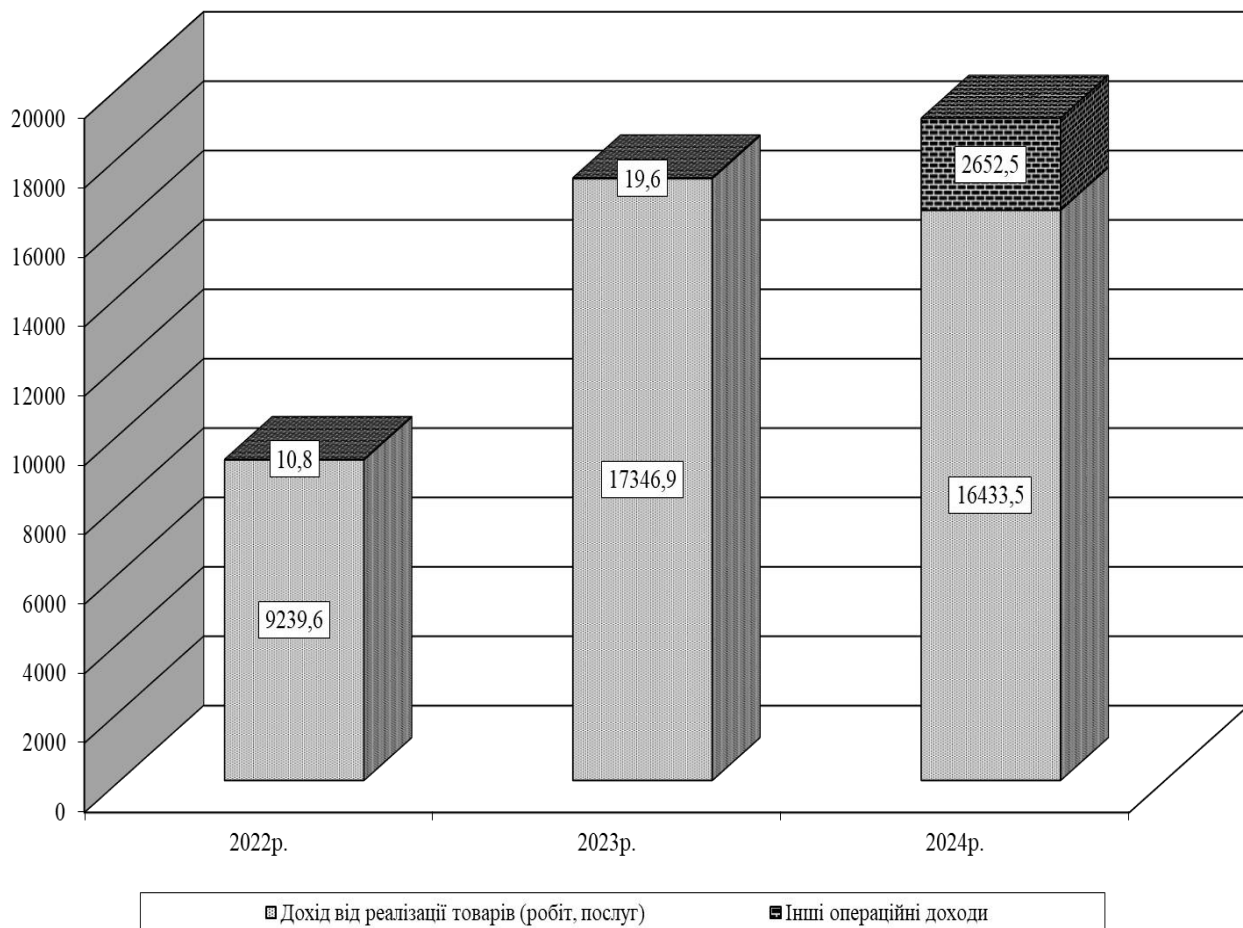

Рис. 2.3. Склад та динаміка окремих видів доходів ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 – 2024 рр., тис. грн

Таблиця 2.4

Склад, структура та динаміка витрат і відрахувань ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 – 2024 рр.

Види витрат і відрахувань	2022 р		2023 р		2024 р		2024 р. у % до 2022 р.
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	7637,9	88,3	15051,7	90,3	13268,8	74,9	173,7
Інші операційні витрати	637,6	7,4	1087,2	6,5	3415,6	19,3	в 5,4 р.
Інші витрати	377,1	4,4	523,5	3,1	1033,2	5,8	в 2,7 р.
Всього	8652,6	100,0	16662,4	100,0	17717,6	100,0	104,8

За даними розрахованими в табл. 2.4 можна зробити висновок, що загальний обсяги витрат ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за досліджуваний період,

так само як і доходів, стабільно зростали – більше ніж в 2 рази з 8652,6 тис. грн у 2022 р. до 17717,6 р. у 2024 р. Одночасно слід вказати на приріст собівартості за досліджуваний період – на 73,7 %, при одночасному зменшенні її питомої ваги в загальному обсязі витрат підприємства з 88,3 % у 2022 р. до 74,9 % у 2024 р. Такі зміни обґрунтовуються достатньо стрімкими темпами зростання обсягів інших операційних та інших витрат – в 5,4 р. та 2,7 р. відповідно.

Види і послідовність формування фінансових результатів підприємства проаналізовано в наступній табл. 2.5 (додаток Е).

Дані табл. 2.5 загалом підтверджують попередньо здійснені розрахунки і свідчать про позитивні зміни в динаміці фінансових результатів діяльності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за 2022 – 2023 рр. Так, величина чистого доходу на підприємстві за цей період збільшилась майже в 2 рази з 9239,6 тис. грн до 17346,9 тис. грн, в той час як собівартість реалізованої продукції зросла на 7413,8 тис. грн. Даний фактор, забезпечив приріст рівня валового прибутку на підприємстві майже на половину – із 1601,7 тис. грн в 2022 р. до 2295,2 тис. грн в 2023 р. При цьому, незважаючи на мізерний обсяг інших операційних доходів і відсутність фінансових та інвестиційних доходів та одночасне зростання відповідних видів витрат, слід відмітити приріст чистого прибутку підприємства, а саме з 597,4 тис. грн до 704,1 тис. грн.

За наступні 2023 – 2024 рр. ситуація не змінилась і продовжувала розвиватись в позитивному напрямі. Хоча слід вказати на зменшення чистого доходу, розміри якого (на 913,4 тис. грн) поступались розмірам зменшення собівартості (на 1782,9 тис. грн). Даний фактор обумовив приріст розміру валового прибутку ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” на 869,5 тис. грн. Поряд з цим, позитивною характеристикою зміни у фінансових результатах діяльності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” є факт збільшення обсягів інших операційних доходів, що навіть на фоні відсутності доходів в рамках фінансової та інвестиційної діяльності і, одночасного, подальшого приросту витрат в рамках інвестиційної та операційної діяльності забезпечило збільшення обсягу чистого прибутку підприємства за рік з 704,1 тис. грн до 1368,4 тис. грн, про що наочно свідчить рис.

2.4.

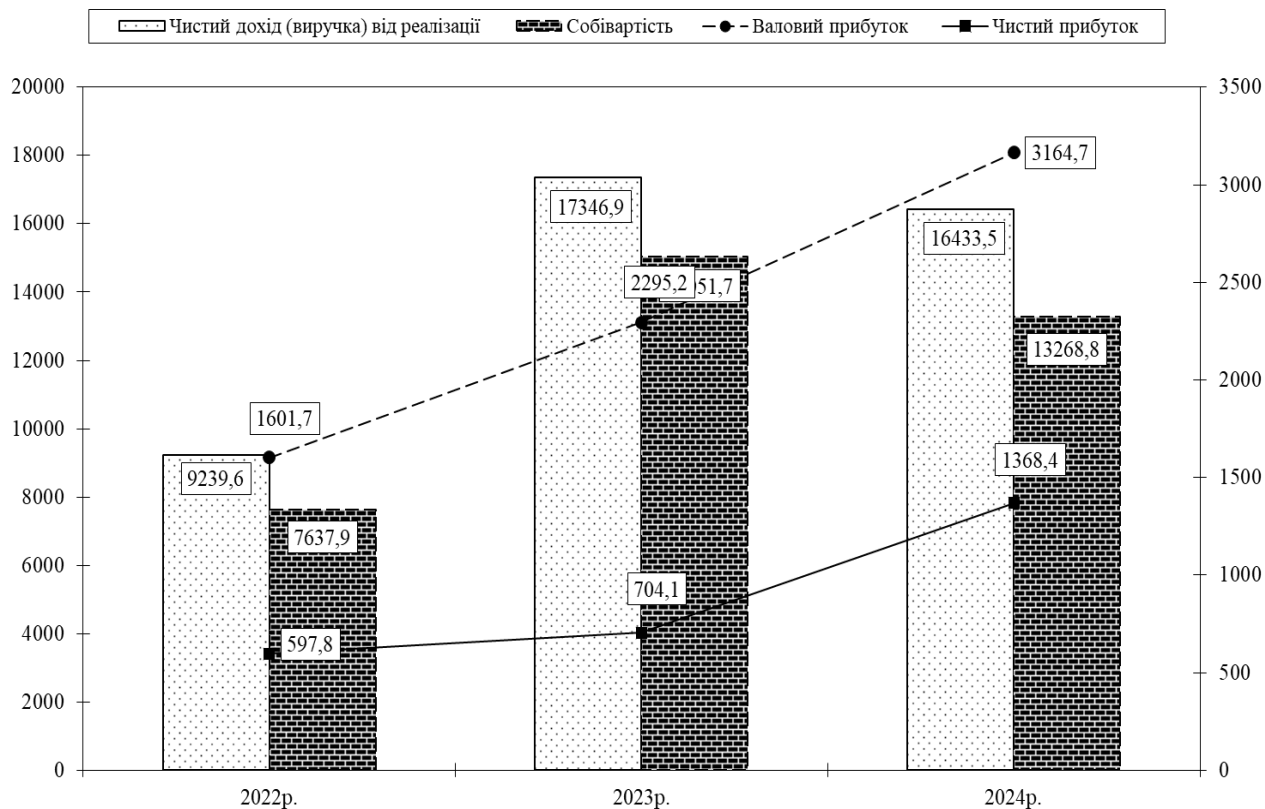

Рис. 2.4. Динаміка окремих показників оцінки фінансових результатів діяльності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за 2022 – 2024 рр., тис. грн

Наведений рисунок дає підстави підсумувати здійснену оцінку фінансових результатів діяльності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” наголосивши на, загалом, стабільних тенденціях.

Розрахунок основних видів прибутку не дає комплексного уявлення про фінансове становище підприємства. Окремого дослідження потребує рівень ефективності використання підприємством своїх ресурсів, що забезпечує аналіз ділової активності, оскільки саме вона зумовлює платоспроможність, фінансову стійкість та стабільність діяльності підприємства.

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється, насамперед, в швидкості обертання його активів і пасивів. Економічне значення оборотності полягає в тому, що від неї залежить величина необхідних підприємству активів для здійснення процесу виробництва та збуту продукції (товарів, робіт, послуг). Аналіз ділової активності полягає в дослідженні рівня й динамі-

ки різноманітних показників оборотності активів і пасивів балансу. В табл. 2.6 (додаток Ж) здійснено аналіз показників оцінки ділової активності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за останні три роки.

Результати здійсненої оцінки свідчить про загалом позитивну динаміку показників ділової активності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за 2022 – 2023 рр. Позитивною ознакою є скорочення періоду обертання оборотних активів загалом та запасів, зокрема – на 274 та 265 днів відповідно. За наступні два роки ситуація залишилась нестабільною – більше з негативними тенденціями – ділова активність підприємства знизилась за всіма показниками оборотності оборотних активів, окрім обертання запасів. Такі зміни, на фоні кризових процесів, пояснюються, вже згаданим, різними темпами зміни обсягів середньорічної вартості активів та чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (рис. 2.5).

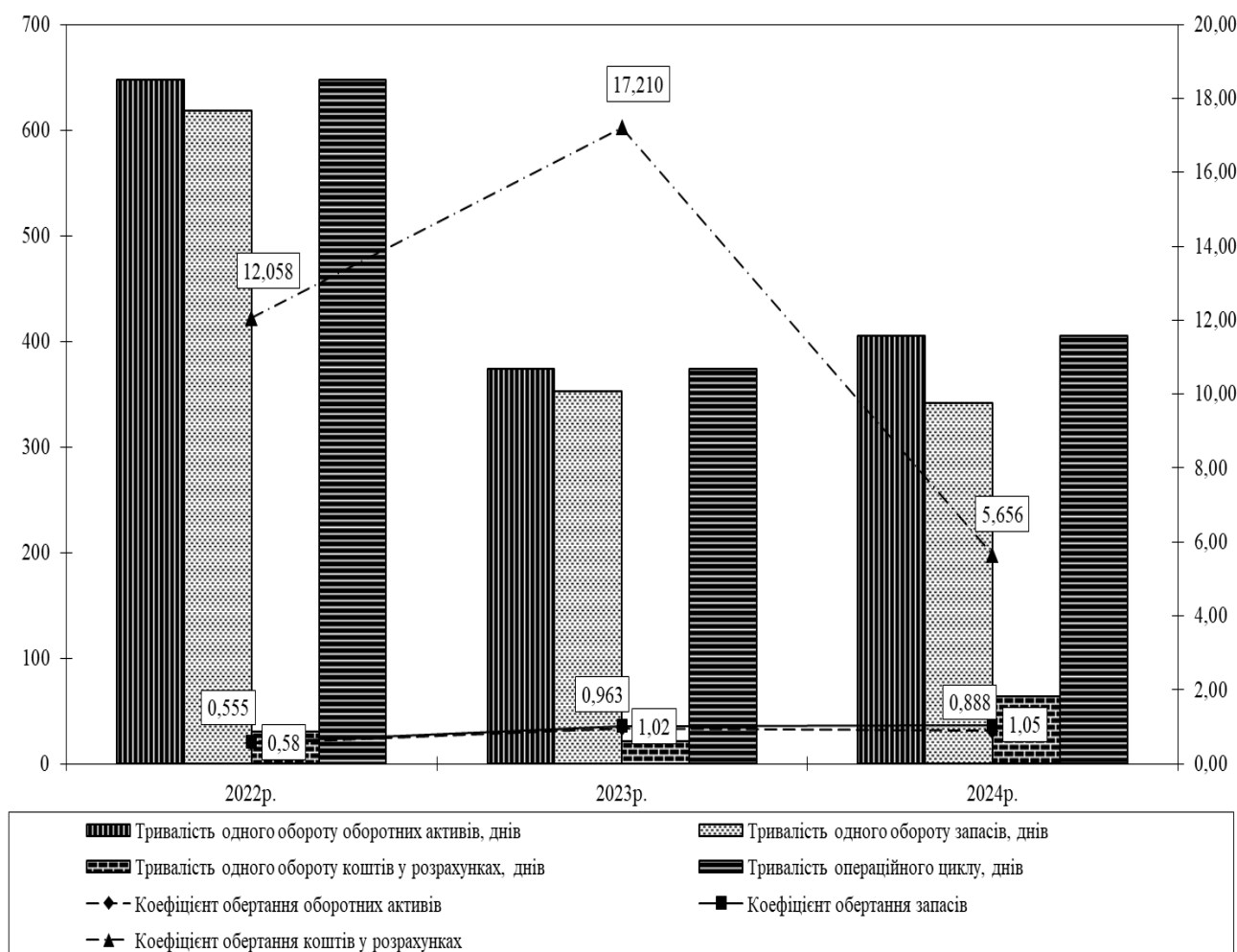

Рис. 2.5. Динаміка показників ділової активності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 – 2024 рр.

Загалом слід констатувати факт стабільних тенденцій показників, що характеризують рівень ділової активності і тому зусилля керівництва ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” мають бути направлені на розвиток наявних позитивних тенденцій.

2.2. Аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства

Критерієм оцінки фінансового стану товариства у короткостроковій перспективі є його ліквідність і платоспроможність, тобто можливість своєчасно і в повному обсязі розрахуватися за поточними зобов'язаннями.

Ліквідність ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, як і інших подібних господарюючих суб'єктів – це його здатність швидко продати активи й одержати гроші для оплати своїх зобов'язань. Іншими словами, ліквідність характеризується спроможністю товариства в короткі терміни перетворювати свої активи на гроші для покриття всіх необхідних платежів. Ліквідність визначається співвідношенням величини ліквідних засобів, які можуть бути використані для погашення боргів, і величини зобов'язань. За своїм змістом ліквідність підприємства означає ліквідність його балансу.

Ліквідність балансу залежить від ліквідності активів. Рівень ліквідності активів пов'язаний із часом, необхідним для перетворення їх у грошові кошти. Чим менша тривалість періоду, протягом якого даний вид активів трансформується у грошові кошти, тим вищим є рівень його ліквідності. Аналіз ліквідності балансу передбачає порівняння величин наведених груп активів і пасивів. Виконання нерівностей свідчить про платіжний надлишок відповідних коштів, а їх порушення – про нестачу платіжних засобів. У випадках, коли одна або дві умови не виконуються, фактична ліквідність балансу в тій чи іншій мірі відрізняється від абсолютної. Порівняння високоліквідних і середньо ліквідних активів ($A1 + A2$) з найбільш терміновими і короткостроковими зобов'язаннями ($П1 +$

П2) дозволяє визначити поточну ліквідність балансу. Зіставлення ж низько ліквідних активів (А3) з довгостроковими зобов'язаннями (ПЗ) відображає перспективну ліквідність. Поточна ліквідність свідчить про рівень платоспроможності підприємства на найближчий період часу, а перспективна – є прогнозом платоспроможності на основі порівняння майбутніх надходжень і платежів (табл. 2.7, додаток 3).

Аналіз даних табл. 2.7 свідчить про нестабільність платіжних можливостей ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за період останніх трьох років. Так за період 2022 – 2024 рр. нестача високоліквідних активів підприємства зменшилась, однак залишається суттєвою. Одночасно зазначимо, що середньоліквідних активів в 2022 – 2023 рр. теж не вистачало для покриття короткострокових зобов'язань, однак в 2024 р. ця ситуація змінилась на позитивну. І лише низьколіквідні активи компенсували нестачу високо та середньоліквідних активів, зокрема, завдяки й тому, що довгострокові пасиви на підприємстві, взагалі, були відсутні.

З категорією ліквідності тісно пов'язане поняття платоспроможності, яке характеризує здатність підприємства своєчасно й повністю виконати свої платіжні зобов'язання, що впливають із кредитних та інших операцій грошового характеру і мають певні терміни оплати. Платоспроможність означає наявність у підприємства фінансових можливостей для регулярного і своєчасного погашення своїх боргових зобов'язань (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Відносні показники оцінки платоспроможності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 – 2024 рр.

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2023 р. від 2022 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2023 р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,001	0,026	0,227	0,025	0,201
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,015	0,151	0,460	0,135	0,309
Загальний коефіцієнт ліквідності	1,541	1,460	2,226	-0,081	0,766

Розрахунки в наведеній таблиці свідчать, що станом на кінець 2024 року

коефіцієнт абсолютної ліквідності знизився в порівнянні з 2022 р. на 0,226 пунктів до рівня 0,227 перевищив рівень нормативного значення. Дані зміни загалом вказують на те, що ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” зростання до достатнього рівня можливостей для погашення поточних зобов’язань за рахунок високоліквідних оборотних активів. Поряд з цим фактичне значення коефіцієнта швидкої ліквідності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за досліджуваний період теж відзначалось стабільністю і майже досягло нормативу, в межах якого, при загалом позитивній тенденції, перебуває рівень загального коефіцієнта ліквідності за останні три роки. Графічним доповненням зроблених висновків є рис. 2.5 (додаток И).

Оперативний аналіз платоспроможності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” дає можливість виявити ознаки неплатоспроможності в діяльності підприємства для їх подальшого усунення (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Оцінка та виявлення ознак неплатоспроможності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 – 2024 рр., тис. грн

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2022 р.
1. Довгострокові фінансові інвестиції	0	0	0	0
2. Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0
3. Грошові кошти та їх еквіваленти	14,4	320,1	1966,8	1952,4
4. Поточні зобов’язання	11862,4	12169,1	8649,7	-3212,7
5. Показник поточної неплатоспроможності	-11848	-11849	-6682,9	5165,1
6. Коефіцієнт покриття	1,540	1,459	2,226	0,685
7. Коефіцієнт забезпечення власними засобами	0,351	0,315	0,551	0,200
8. Чистий прибуток (збиток)	597,8	704,1	1368,4	770,6

Показником, що характеризує поточну неплатоспроможність (Пнп), є різниця між сумою грошових коштів, їх еквівалентів, інших високоліквідних активів та сумою поточних зобов’язань. Станом на кінець 2024 року спостерігається поточна неплатоспроможність, тобто у ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” недостатньо високоліквідних активів у сумі 6682,9 тис. грн для погашення поточної заборгованості, яка виникла станом на кінець досліджуваного року.

Капітал підприємства в цілому є сумою коштів, основних фондів, нематеріальних активів. Підприємство створюється для здійснення підприємницької діяльності і в процесі цієї діяльності використовує як власний капітал, так і позикові кошти. Поняття „капітал”, звичайно, асоціюється з поняттям „власність”. У момент створення підприємства його стартовий капітал втілюється в активах, інвестованих засновниками (учасниками) і являє собою вартість майна підприємства. Визначення джерел формування капіталу підприємства є важливою складовою аналізу фінансового стану підприємства (табл. 2.10, додаток К).

Дані табл. 2.10 підтверджують факт збільшення загальної величини капіталу ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за період 2022 – 2023 років на 1574,4 тис. грн, або на 5,8 %. Таке зростання обсягів пасивів підприємства забезпечив, в однаковій мірі, приріст обсягів, як власного капіталу, так і зобов’язань підприємства відповідно 735,3 тис. грн та 839,1 тис. грн. За період наступних 2023 – 2024 рр. капітал, продовжував збільшуватися, а величина такого приросту складала 2580,4 тис. грн (9,0 %). Такий приріст тепер в більшій мірі забезпечило збільшення обсягу власного капіталу – на 1955,7 тис. грн, тоді коли зобов’язання підприємства за аналогічний період зросли відповідно на 624,7 тис. грн, що графічно доводить рис. 2.6.

Фінансова стійкість – це спроможність підприємства здійснювати свою діяльність стабільно завдяки фінансовому забезпеченню власними оборотними коштами, а також залученими. Перевищення власних коштів над залученими, означає що підприємство має значний запас фінансової стійкості і відносно незалежне від зовнішніх фінансових джерел. Фінансова стійкість являється показником, який відображає стан та результати діяльності підприємства.

На фінансову стійкість підприємства впливають такі фактори: стан підприємства на товарному ринку; виробництво і випуск дешевої продукції, яка характеризується попитом; потенціал підприємства в діловому співробітництві; сутність залежності від зовнішніх кредиторів і інвесторів; наявність неплатоспроможних дебіторів; ефективність господарських і фінансових операцій і т. п.

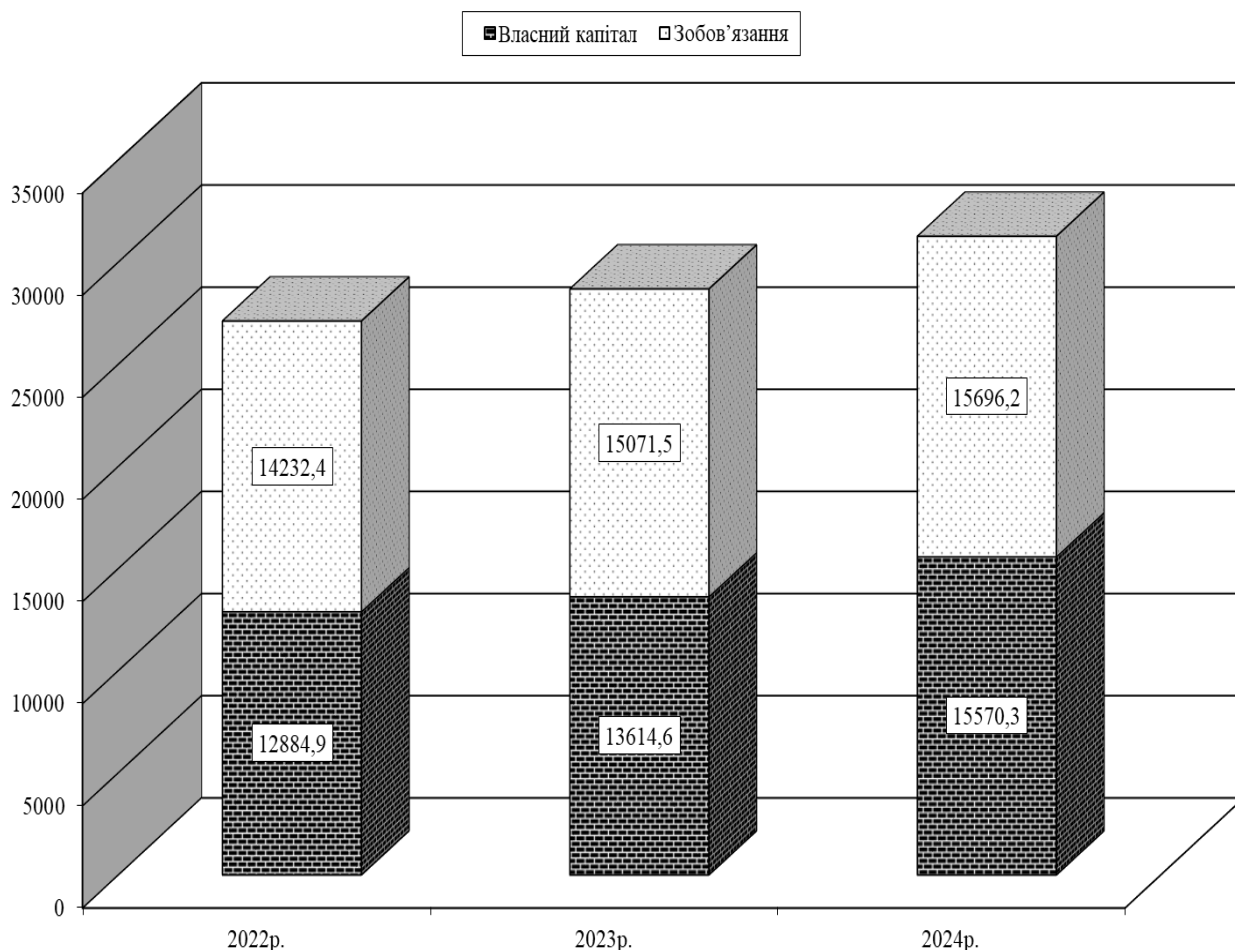

Рис. 2.6. Динаміка зміни обсягів окремих видів пасивів ПрАТ „Вознесенськ облшлемсервіс” за 2022 – 2024 рр., тис. грн

Фінансова стійкість підприємства характеризується системою фінансових коефіцієнтів. Вони розраховуються як співвідношення абсолютних показників активу й пасиву балансу. Аналіз фінансових коефіцієнтів фінансової стійкості полягає у порівнянні їхніх значень з базисними величинами, а також у вивченні їхньої динаміки (табл. 2.11, додаток Л).

Виконані розрахунки табл. 2.11 свідчать про загальне зростання до цього достатньо середнього рівня фінансової стійкості ПрАТ „Вознесенськ облшлемсервіс” за показниками структури джерел формування капіталу. Так, фактичне значення коефіцієнта автономії вказує на те, що на кінець 2024 року питома вага власного капіталу у валюті балансу становить 49,8 %, що на 2,3 пункти нижче порівняно з 2022 роком. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу за

останні три роки відповідно зменшився з 0,525 до 0,502 і підтверджує наявність достатньо високого рівня залежності від кредиторів.

Загалом аналіз ряду показників оцінки фінансової стійкості дає можливість констатувати, наскільки підприємство готове до погашення своїх боргів, в якій мірі воно є незалежним з фінансового боку, зростає чи зменшується рівень цієї незалежності, чи відповідає стан активів і пасивів підприємства завданням його фінансово-господарської діяльності (рис. 2.7).

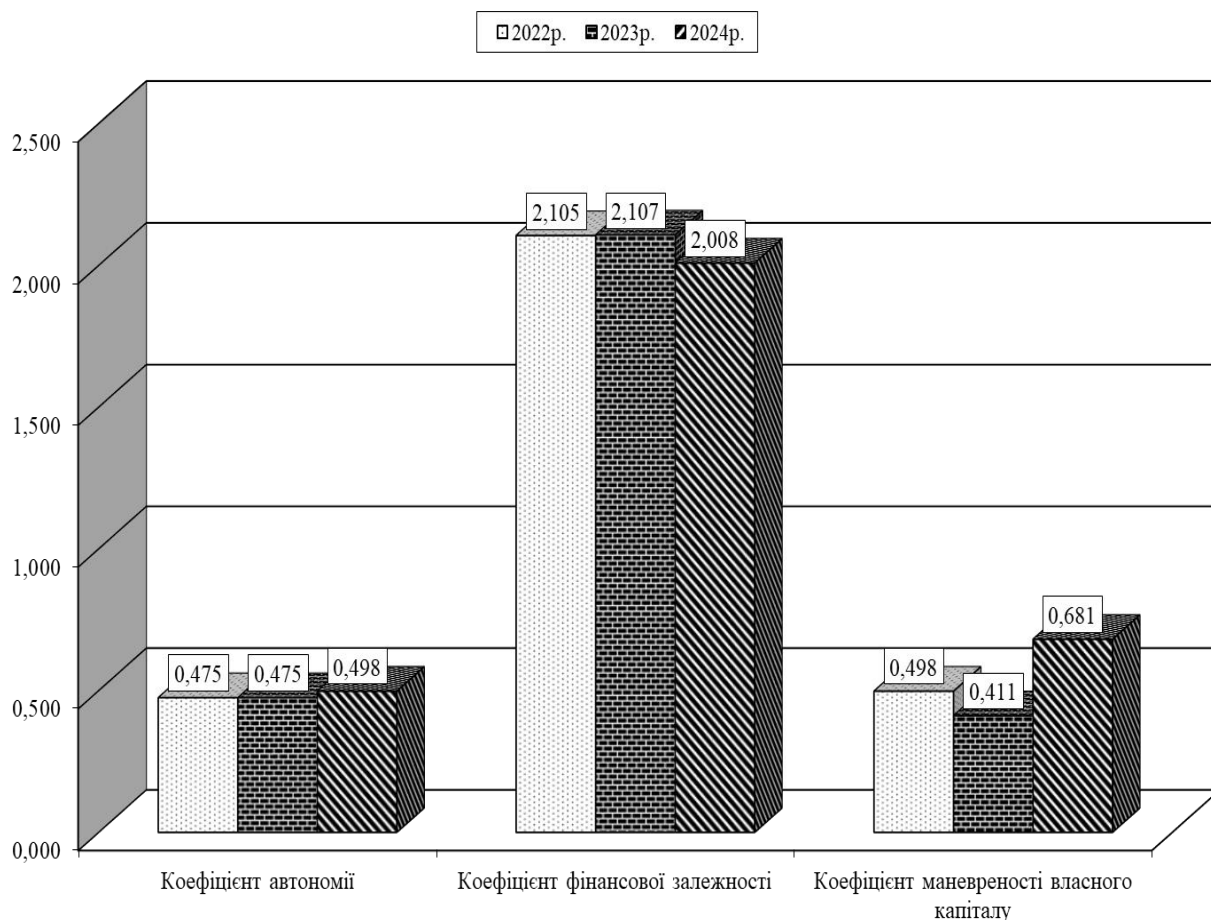

Рис. 2.7. Динаміка показників оцінки фінансової стійкості ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 – 2024 рр.

Зміни абсолютних значень і тенденції зміни відносних показників, що використовуються для такої оцінки знаходять своє узагальнення при визначенні типу фінансової стійкості господарюючого суб'єкта (табл. 2.12, додаток М).

За результатами розрахунків проведених в табл. 2.12 відмічаємо факт одночасного збільшення за 2022 – 2024 рр., як запасів ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”.

лемсервіс”, так і його власних оборотних коштів. При цьому слід вказати на не стабільну тенденцію зміни розмірів короткострокових кредитів. Однак навіть цей факт загалом не забезпечив покращення типу фінансової стійкості підприємства, який останні три роки залишався кризовим.

В цілому здійснена вище оцінка свідчить про нестабільні тенденції щодо ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” в останні три роки, тому керівництво підприємства слід сфокусувати увагу на розвитку позитивних тенденцій в цьому напрямку.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПОЛПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Шляхи зміцнення фінансового стану суб'єктів підприємництва на основі ефективного фінансового планування

Ефективне управління фінансами підприємства можливе тільки за умови планування всіх фінансових потоків, процесів і відносин на підприємстві.

Обґрунтування фінансових показників фінансових операцій, як і результативність багатьох господарських рішень, досягається у процесі фінансового планування та прогнозування. Ці два дуже близьких поняття в економічній літературі й на практиці часто ототожнюються.

Фактично фінансове прогнозування повинно передувати плануванню і здійснювати оцінку численних варіантів (відповідно визначати можливості управління рухом фінансових ресурсів на макро- і мікро- рівнях). За допомогою фінансового планування конкретизуються прогнози, визначаються конкретні шляхи, показники, взаємопов'язані завдання, послідовність їх реалізації, а також методи, що сприяють досягненню обраної мети.

Фінансове планування являє собою процес розробки системи фінансових планів і планових (нормативних) показників для забезпечення розвитку підприємства необхідними фінансовими ресурсами і підвищення ефективності його фінансової діяльності у перспективі.

Прогноз фінансових результатів доцільно складати за формою, передбаченою для складання відповідного звіту. Інформація, яка міститься в бюджеті фінансових результатів, є основою для подальшого планування руху грошових коштів та платоспроможності підприємства.

Необхідність планування фінансових результатів зумовлена такими чинниками: потребою в інформації щодо майбутніх фінансових результатів і можливих джерел фінансування інвестицій і виплати дивідендів; необхідністю визначення потреби в капіталі, зокрема капіталі для фінансування затрат, відповід-

но оборотних активів у плановому періоді; необхідністю оцінки рівня податкового навантаження в плановому періоді.

Планування фінансових результатів може мати як короткостроковий, так і довгостроковий характер. За одиницю періоду планування може братися місяць, квартал, рік. Основою планування фінансових результатів є інформація, що міститься в бюджетах реалізації та виробництва продукції.

Планування фінансових результатів здійснюється зіставленням прогнозів доходів і витрат за всіма видами діяльності (наприклад, виручки від реалізації та собівартості реалізованої продукції). Зрозуміло, що найскладнішим завданням при цьому є прогнозування обсягів реалізації продукції.

Прогнозні показники плану реалізації розраховуються на основі аналізу ситуації на ринку, наявних виробничих та фінансових потужностей. При цьому можуть братися до уваги: статистичні показники, що характеризують загальноекономічну ситуацію в країні (чи регіоні), ріст населення та його доходи; економічні огляди; існуючі тенденції в соціальній та культурній сферах життя населення (можливих споживачів продукції); вплив сезонних, циклічних коливань на обсяги реалізації; довготривалі тенденції зміни економічних показників; дані економічної розвідки тощо.

Обираючи ті чи інші методи прогнозування (експертні, екстраполяційні, каузальні), доцільно узагальнити інформацію щодо методик, які використовуються аналогічними підприємствами чи типовими представниками галузі, до якої належить суб'єкт господарювання.

Оскільки прогнозні показники значної мірою залежать від зовнішніх чинників (кон'юнктура, структурні зміни в економіці тощо), альтернативні планові розрахунки фінансових результатів доцільно будувати на оптимістичних та песимістичних очікуваннях щодо обсягів реалізації продукції, а отже, рівня завантаженості потужностей (наприклад, 80, 100, 120 %).

В ринкових умовах широкого застосування одержав розрахунок кінцевих результатів діяльності підприємства за допомогою методу: Витрати – Обсяг – Прибуток.

Фінансовий менеджер орієнтується на досягнення високого або постійно зростаючого прибутку від реалізації. Одержання бажаного результату залежить від трьох складових – витрат на виробництво і реалізацію, планової ціни одиниці продукції і обсягу реалізації. Взаємозв'язок складових визначається в процесі операційного аналізу, який також називають аналізом: Витрати – Обсяг – Прибуток, тим самим розкриваючи його сутність – дослідження залежності між витратами, обсягом реалізації, ціною і прибутком підприємства, а також пошук можливостей максимізації прибутку шляхом вибору найвигіднішого поєднання змінних та постійних витрат.

Аналіз: Витрати – Обсяг – Прибуток відповідає на найважливіші питання, які стоять перед фінансистами підприємства на всіх основних етапах його грошового обігу.

I етап: 1. Скільки готівки необхідно підприємству? 2. Як мобілізувати ці кошти? 3. До якого ступеня можна збільшувати фінансовий ризик, використовуючи ефект фінансового важеля?

II етап: 1. Що найважливіше для підприємства: висока рентабельність чи висока ліквідність? 2. Що дешевше: придбання чи оренда нерухомості? 3. Чи слід продавати продукцію нижче її собівартості? 4. Якої продукції виробляти більше: А чи В? 5. Як вплине на продукцію ефект зміни обсягу виробництва чи збуту?

III етап: 1. Яким повинен бути в наявності оптимальний рівень товару, щоб задовольнити клієнтів, але не залучати на це багато оборотних засобів? 2. Яка оптимальна величина короткострокового кредиту, одержаного підприємством, що дозволяє забезпечити і стимулювати продаж товару в розстрочку при одночасному зниженні імовірності виникнення безнадійних боргів і мінімізації коштів, що відволікаються дебіторською заборгованістю?

IV етап: 1. Яку частину прибутку розподіляти в якості дивідендів? 2. Як знизити суми податків?

Ключовими елементами операційного аналізу служать: операційний вагіль, межа рентабельності і запас фінансової міцності підприємства.

Розглянемо поняття виробничого (господарського) важеля. Його дія проявляється в тому, що будь – яка зміна виручки від реалізації завжди призводить до більшої або меншої зміни прибутку. Цей ефект зумовлений різним ступенем впливу динаміки постійних та змінних витрат на формування фінансових результатів діяльності підприємства при зміні обсягу виробництва. Чим більшим є рівень постійних витрат, тим більшою є сила впливу операційного важеля. Визначаючи темп зменшення прибутку з кожним процентним зменшенням виручки, сила операційного важеля свідчить про рівень підприємницького ризику даного підприємства.

Дія фінансового важеля полягає в тому, що підприємство, використовуючи позикові кошти, змінює чисту рентабельність власних коштів на свої дивідендні можливості. Рівень ефективності фінансового важеля вказує на фінансовий ризик, пов'язаний з підприємством.

Таким чином, взаємозв'язок між прибутком і співвідношенням власного і позикового капіталу – це і є фінансовий леверидж. За І. А. Бланком фінансовий леверидж – потенційна можливість впливати на прибуток шляхом зміни обсягу і структури власного і позикового капіталу [7].

Існує дві основні концепції ефекту фінансового важеля (левериджу). Західноєвропейські фінансисти визначають ефект фінансового важеля як збільшення величини чистої рентабельності власних коштів, яке виникло внаслідок використання кредиту.

Американські вчені трактують ефект фінансового важеля як процентну зміну чистого прибутку на акцію, що виникла внаслідок процентної зміни прибутку до сплати відсотків за кредит та податку на прибуток. Таким чином, підприємству, що користується кредитом, кожний процент зміни приносить більше відсотків зміни чистого прибутку на акцію, ніж підприємству, що користується лише власними коштами, але при цьому ризикує менше.

В міру одночасного зростання сили впливу операційного і фінансового важелів незначна зміна фізичного обсягу реалізації і виручки призводить до значної зміни обсягу прибутку на акцію.

Операційний аналіз – невід’ємна частина управлінського обліку. Його дані складають комерційну таємницю підприємства. Такий операційний аналіз сприяє пошуку найбільш вигідних комбінацій між змінними витратами на одиницю продукції, постійними витратами, ціною та обсягом продажу. Тому цей аналіз є неможливим без розподілу витрат на постійні та змінні.

Змінні витрати (витрати на паливо, матеріали, комісійні продавцям) змінюються пропорційно обсягу виробництва.

Постійні витрати (видатки по оренді, амортизаційні відрахування, заробітна плата адміністративного персоналу) не змінюється чи змінюється в незначній мірі при зміні обсягу виробництва продукції.

Змішані витрати включають елементи як постійних, так і змінних витрат. Приклади змінних витрат: оплата за електроенергію, заробітна плата продавців, яка складається з постійного окладу і комісійних з продажу.

Фінансовому менеджеру обов’язково слід пам’ятати про характер руху витрат (сумарних і на одиницю продукції) (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Вплив зміни обсягу виробництва (реалізації) продукції на змінні і умовно – постійні витрати

Обсяг виробництва (зросту)	Змінні витрати		Постійні витрати	
	Сумарні	На одиницю продукції	Сумарні	На одиницю продукції
Зростає	Збільшуються	Постійні	Постійні	Зменшуються
Зменшується	Зменшуються	Постійні	Постійні	Збільшуються

Для ефективного управління прибутком слід починати з управління витратами. Управління витратами – це: усвідомлення того, де, коли і в яких обсягах витрачаються ресурси підприємства; прогноз того, де, для чого і в яких обсягах необхідно залучати додаткові фінансові ресурси; вміння забезпечити максимально високий рівень віддачі від використання ресурсів.

Управління витратами – це вміння економити ресурси і максимізувати віддачу від них.

Переваги ефективного управління витратами є наступними: 1) виробницт

во конкурентоздатної продукції за рахунок більш низьких витрат і, відповідно, цін; 2) наявність якісної і реальної інформації про собівартість окремих видів продукції та їх позиції на ринку порівняно з продуктами інших виробників; 3) можливість застосування гнучкого ціноутворення; 4) надання об'єктивних даних для складання бюджету підприємства; 5) можливість оцінки діяльності кожного підрозділу підприємства з фінансової точки зору; 6) прийняття обґрунтованих і ефективних управлінських рішень.

Оскільки аналіз: Витрати – Обсяг – Прибуток потребує розподілу витрат на змінні та постійні, при аналітичних розрахунках необхідно розрізняти перші витрати від других за допомогою проміжного результату діяльності підприємства. Цю величину називають валовою маржею, результатом від реалізації після відшкодування змінних витрат, сумою покриття або внеском.

Операційний аналіз часто називають аналізом беззбитковості, оскільки він дозволяє розрахувати таку суму або кількість продаж, при яких надходження дорівнюватиме витрачанням. Бізнес не несе збитків, але і не приносить прибутків. Точка беззбитковості – це така виручка від реалізації, при якій підприємство не має збитків, але ще не має і прибутків. Тому точку беззбитковості називають межею рентабельності. Чим вищою є межа рентабельності, тим складніше її перевищити. З низькою межею рентабельності легше переносити зменшення попиту, відмовитись від завищеної ціни реалізації. Зниження межі рентабельності можна досягти за рахунок збільшення валової маржі або скорочення постійних витрат.

3.2. Перспективи оптимізації механізму аналізу фінансового стану як основа якісного фінансового менеджменту

Фінансовий стан підприємства має важливе значення для його економіки і залежить передусім від процесу виробництва. Успішне виконання виробничої програми підприємства є основою його міцного фінансового стану. Задовільний

фінансовий стан підприємства забезпечує фінансування і виконання усіх передбачених планом заходів, своєчасну виплату заробітної плати, своєчасні розрахунки з іншими організаціями. Фінансовий стан підприємства в основному визначається фінансами підприємства. Здійснення економічної реформи і посилення економічних важелів в управлінні підприємствами підвищують роль фінансів і фінансового стану в розширеному відтворенні та зміцненні економіки.

Правильне і своєчасне планування і забезпечення надходження доходів являється головним завданням в організації оперативної роботи і контролю за діяльністю підприємства. Чітка організація оперативної роботи і контролю за отриманням і використанням виручки і прибутку сприяє виявленню резервів збільшення виробництва продукції, зниженню її собівартості, підвищенню якості передбачає невиробничі витрати і в кінцевому результаті сприяє підвищенню ефективності виробництва.

Стратегія розвитку підприємства – це покращення розвитку підприємства, тобто нормалізація фінансового стану.

Найважливіше завдання – усунення неплатоспроможності, бо коли підприємство може своєчасно погасити свої борги перед кредиторами, це свідчить про встановлення системи розрахунків і попереджує виникнення процедури банкрутства. Хоч неплатоспроможність підприємства може бути усунена за рахунок виконання низки фінансових заходів, фактори, які призвели до неплатоспроможності, можуть залишитись без змін. Тому слід звернути увагу на фінансову стійкість підприємства.

Щоб підприємство уникло загрози банкрутства не лише в короткому, а й у тривалому періоді, слід забезпечити перевищення власних коштів над позичковими – це призведе до незалежності підприємства від зовнішніх джерел. Треба також змінити фінансову стратегію фірми. Це робиться для того, щоб прискорити економічне зростання фірми. Ми можемо вважати підприємство фінансово стабільним тільки тоді, коли максимально знижено вартість використовуваного ним капіталу. Враховуючи негативні фактори, слід забезпечити високі темпи виробничого розвитку.

З метою вирішення питань, пов'язаних із стабілізацією фінансового стану підприємства, впливу на поліпшення виробництва і господарської діяльності вважають за необхідне:

1. Здійснити глибокий аналіз фінансового стану кожного підприємства окремо і визначити перспективи його подальшої діяльності, враховуючи номенклатуру вироблюваної продукції, її якість, вартість, конкурентоспроможність на внутрішньому і зовнішньому ринках збуту, оцінити можливості підприємств, у порівняно короткі строки забезпечити стабілізацію з наступним зростанням виробництва.

2. На підприємстві, при умові, що воно має підготовлений реальний план стабілізації та розвитку, провести глибоку ревізію діяльності, інвентаризацію статей балансу, детально вивчити склад матеріальних цінностей, особливості готової продукції, дебіторської заборгованості. За результатами аналізу повинна бути зроблена оцінка можливостей використання та реалізації відповідних цінностей і готової продукції, а також погашення дебіторської заборгованості.

Слід провести реструктуризацію активів і пасивів балансу та підготувати матеріали про списання нереальних сум на збитки. Реальний фінансовий стан підприємства повинен бути ретельно перевірений незначною аудиторською організацією.

3. Необхідно окремо розглянути питання про стан дебіторської та кредиторської заборгованості та визначити шляхи її ліквідації. Вважається за доцільне для скорочення взаємної дебіторської і кредиторської заборгованості розробити спеціальний механізм на базі векселя з наданням цьому документів у законодавчому порядку чинності обов'язкового виконання.

4. Щодо підприємств, які матимуть економічно обґрунтовані бізнес-плани поліпшення свого виробництва та здійнять всю необхідну роботу для сумачії балансу і реструктуризації його статей, банками можливий розгляд питання про надання кредиту, в тому числі і в іноземній валюті, за рахунок кредитної допомоги міжнародних фінансових організацій.

5. Важливою обставиною у вирішенні названих питань є питання про дже-

рела і гарантії погашення кредитів.

Його слід опрацювати законодавчо за участю Фонду державного майна. Зокрема мається на увазі вирішення питання про надання в заставу під час видачі кредиту виробничих та інших громадських споруд, підприємств, про механізм реалізації цієї застави.

Як гарантії може бути розглянуто питання про надання в заставу контрольних пакетів акцій корпоративних підприємств. Гарантіями повернення кредитів щодо державних підприємств можуть бути і спеціально випущенні казначейські зобов'язання (векселі) з наданням їм чинності вільно оборотних платіжних коштів.

6. З метою стимулювання надання комерційними банками кредитів на стабілізацію і розвиток виробництва було б доцільним вирішити такі питання як: дозволити комерційним банкам видавати довгострокові кредити під розроблені стабілізаційні програми за рахунок скорочення на 50 % обов'язкових ресурсів; встановити за кредитами, які видаються за рахунок пільги щодо резервів процентну ставку на рівні 10 % річних; звільнити від оподаткування доходи, одержані комерційними банками від надання довгострокових кредитів; встановити, що на погашення довгострокових кредитів першочергово (щодо оподаткування) використовується прибуток, одержаний від заходу, на який було отримано кредит.

Розвиток підприємства постійно вимагає мобілізації ресурсів для інвестицій у новітні технології, створення нових, модернізації зношених основних фондів, збільшення оборотних коштів, виходу на нові ринки тощо.

Основними джерелами поповнення інвестиційних ресурсів підприємства є внутрішні джерела – прибуток та амортизаційні відрахування. В середньому в розвинутих країнах близько 70 % інвестиційних потреб підприємство задовольняє за рахунок внутрішніх джерел. На банківські кредити та цінні папери (зовнішні джерела фінансування) приходиться відповідно близько 5 і 25 % інвестицій.

На сьогоднішній час переважна більшість відпущених підприємств не мають внутрішніх інвестиційних ресурсів через низьку рентабельність виробницт-

ва, його збитковість, нецільове використання фондів розвитку підприємства тощо. Тому досить актуальними для них постає питання пошуку нових шляхів інвестування свого економічного розвитку.

Оздоровлення фінансового положення підприємств передбачає на наш погляд цільовий вибір найбільш ефективних для конкретного випадку заходів. В цьому аспекті визначальним є поступальне зростання рівня ділової активності підприємства на основі удосконалення методики її оцінювання.

Ділова активність виражає ефективність використання матеріальних, трудових, фінансових й інших ресурсів за всіма бізнес-лініями діяльності і характеризує якість управління, можливості економічного зростання і достатність капіталу. У фінансовому аспекті проявляється насамперед в швидкості обороту його коштів, відображає ефективність роботи підприємства відносно величини авансованих ресурсів або відносно величини їх споживання в процесі виробництва.

Узагальнення наукових поглядів в галузі оцінювання рівня ділової активності підприємницьких структур дає підстави погодитись з позицією тієї групи науковців, зокрема Л. А. Григоренко, які вбачають даний процес у формі аналітичного дослідження за системами якісних та відносних показників [12].

До якісних показників оцінки ділової активності, за словами Н. О. Смірної, слід віднести наступні: широта ринку збуту продукції; наявність продукції, що поставляється на експорт; репутація підприємства, що виражається, зокрема, в популярності клієнтів, що користуються послугами підприємства [14].

Поряд з даною стороною оцінки ділової активності, особливу увагу привертають відносні показники. Відносні показники – це розрахунок фінансових коефіцієнтів, зокрема: коефіцієнта оборотності активів, дебіторської заборгованості, кредиторської заборгованості, коефіцієнта тривалості оборотів дебіторської і кредиторської заборгованостей, коефіцієнта оборотності товарно-матеріальних запасів, коефіцієнта оборотності власного капіталу.

Важливою перевагою коефіцієнтів, на думку М. М. Ігнатенка є те, що вони нівелюють перекручування впливу інфляції на аналітичні показники, що особливо актуально при оцінці діяльності підприємств у сучасних умовах [22]. Во-

дночас, необхідно враховувати, що коефіцієнти не мають універсального значення і можуть розглядатися як орієнтовні індикатори найбільшійших місць діяльності підприємства. На сьогодні вділяють чотири блоки досліджень ділової активності за методикою відносних показників (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Блок-схема використання системи відносних показників для оцінки ділової активності підприємства

Наведений рисунок доводить виняткову важливість кожного блоку аналітичного дослідження ділової активності, а також тісний їх взаємозв'язок і взає

модоповнюваність.

Використання такого підходу до оцінки із застосуванням наведених груп показників, на наш погляд, має сприяти якісному дослідженню можливостей підприємства мобілізувати з різних джерел фінансові ресурси, а також ефективно їх використовувати, забезпечуючи зростання прибутку та капіталу.

Проведені дослідження доводять той факт, що зростання ділової активності підприємства полягає, насамперед, у підвищенні ефективності використання ресурсів підприємства за рахунок прискорення оборотності ресурсів і скорочення періоду їх обороту.

Іншою важливих проблем для поліпшення фінансового становища підприємства – зменшення поточних зовнішніх зобов'язань. Зменшення внутрішніх поточних зобов'язань можна провести через зниження витрат на придбання палива, енергії, на ремонтні роботи, через зниження рівня заробітної плати робітникам (або збереження її на тому ж рівні за рахунок скорочення штату працівників), через зниження обсягів виробництва. Щоб зменшити зовнішні поточні зобов'язання, треба домовитися з постачальником про продовження термінів сплати заборгованості за сировину, матеріали, паливо або провести розрахунки не грошима, а продукцією, яку виробляє підприємство, тобто провести бартерну операцію. Якщо підприємство має банківські кредити, їх треба подовжити, бажано без зростання відсотків за користування кредитом. Розглянемо детальніше кожен із наведених дій:

1. Перегляд поточної стратегії діяльності підприємства. Передбачає застосування нових конкурентних підходів для відновлення позиції на ринку, а також перегляду операції для забезпечення кращої підтримки загальної ділової стратегії. Найбільш дієвий варіант залежить від превалюючих умов галузі, сильних і слабких сторін підприємства та від серйозності кризи.

2. Збільшення доходів. В більшості випадків зусилля направлене на збільшення обсягів продажу. Як відомо існує декілька можливостей збільшення доходів: зниження цін, посилене просування продукції на ринок, збільшення зусиль по збуту, розширення переліку послуг споживачам. На практиці при виході

підприємств з кризи, як правило йде все таки не стільки про збільшення доходів, скільки про зниження витрат. Основною причиною цього є необхідність додаткового інвестування для практики кожної спроби збільшення доходів. Потенційні інвестори надто рідко і неохоче погоджуються працювати з неплатоспроможними підприємствами.

3. Зниження витрат. Як показує практичний досвід тактики відновлення, що направлення на зниження витрат найбільш ефективні в ситуаціях, коли структура витрат підприємства достатньо гнучка для прийняття радикальних заходів по їх виправленню. Неефективність дій піддається оцінці і корегуванню, підприємство близьке до своєї точки безбитковості, витрати не виправдано збільшенні, існує багато джерел економії.

Відмітимо, що економія може бути досягнута при правильному обліку витрат, що входять в собівартість продукції, скороченні матеріальних витрат, зниження витрат на експлуатацію машин і механізмів, зниженні транспортних витрат, економії витрат на відрядження.

4. Продаж активів. Тактика продажу активів, на наш погляд застосовується в тих випадках, коли рух готівки потребує особливої уваги і коли найбільш прийнятним шляхом генерування наявних засобів є продаж землі, обладнання, патентів, матеріально виробничих запасів, а також скорочення діяльності (зняття з виробництва частини продукції, що знаходиться на стадії спаду, скорочення чисельності працюючих, вихід з віддалених ринків, скорочення послуг які надаються клієнтам тощо.)

На нашу думку, крім вище згаданих заходів, фінансової стабілізації виробництва слід також включити такі прийоми виходу підприємств з кризи.

1. Ліквідація платіжної кризи: 1.1. Використання акредитивної форми розрахунків. Ця форма розрахунків найбільш надійна, оскільки продукція відвантажується тільки після відкриття покупцем акредитива в банку; 1.2. Використання послуг банку по факторинговому обслуговуванню. Факторинг – це операція з інкасування дебіторської заборгованості, одна з форм короткотермінового кредитування; 1.3. Кліринг. Залік взаємних вимог. Кліринг дає змогу врахувати за ко-

жним учасником заліку суму його простроченої дебіторської заборгованості, яка рахується за його покупцем.

2. Застосовувати фінансово – правові важелі стабілізації економічного положення підприємства: 2.1. Залучення додаткових грошових коштів шляхом випуску цінних паперів. За сучасних умов місія цінних паперів є вигіднішою ніж залучення банківських кредитів, оскільки дивіденди по акціях сплачуються лише при наявності прибутку; 2.2. Використання лізингових операцій. Інколи бути вигідніше не господарем, а орендаром.

3. Оптимізація оподаткування.

Таким чином практичне застосування запропонованих заходів стабілізації виробництва на основі проведених досліджень буде сприяти успішному вирішенню завдань фінансової стабілізації та стійкості підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України.

ВИСНОВКИ

Результати проведених у кваліфікаційній роботі досліджень дають підстави зробити ряд висновків теоретичного та прикладного характеру, основні з яких зводяться до наступних:

1. Аналіз фінансового стану підприємства доцільно здійснювати за такими основними напрямками: характеристика майна та джерел формування капіталу підприємства; аналіз ділової активності підприємства; оцінка фінансової стійкості; оцінка ліквідності та платоспроможності; аналіз фінансових результатів та оцінка показників прибутковості й рентабельності підприємства.

2. Інформаційним джерелом виступають оцінки фінансового стану підприємства виступають дані річної фінансової звітності, яка відображає різні аспекти господарських операцій і подій за звітний період, відповідну інформацію попереднього звітного періоду, розкриття облікової політики та її змін, що робить можливим ретроспективний аналіз результатів фінансово-господарської діяльності підприємства та її прогнозування.

3. Аналіз майнового стану свідчить про достатньо значні зміни майнового потенціалу підприємства. Так, за період 2022 – 2023 років загальна вартість майна ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” збільшилась на 1574,4 тис. грн, або на 5,8 %. Такий приріст забезпечило виключно зростання вартості необоротних активів. За наступні два роки вартість майна ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” продовжувала зростати вже вищими темпами, а саме на 2580,4 тис. грн, або 9,0 %. Причому, на цей раз вже під впливом одночасного зростання, як оборотних активів, так і необоротних активів. В сукупності це обумовило структурні зміни в складі майна підприємства в напрямку деякого зменшення за 2022 – 2024 рр., домінуючої в цей період, частки оборотних активів та відповідного приросту питомої ваги необоротних активів.

4. Аналіз свідчить про позитивні зміни в динаміці фінансових результатів діяльності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за 2022 – 2023 рр. Так слід відмітити приріст чистого прибутку підприємства, а саме з 597,4 тис. грн до 704,1

тис. грн. За наступні 2023 – 2024 рр. ситуація не змінилась і продовжувала розвиватись в позитивному напрямі – збільшення обсягу чистого прибутку підприємства за рік з 704,1 тис. грн до 1368,4 тис. грн.

5. Результати здійсненої оцінки свідчить про загалом позитивну динаміку показників ділової активності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за 2022 – 2023 рр. Позитивною ознакою є скорочення періоду обертання оборотних активів загалом та запасів, зокрема – на 274 та 265 днів відповідно. За наступні два роки ситуація залишилась нестабільною – більше з негативними тенденціями – ділова активність підприємства знизилась за всіма показниками оборотності оборотних активів, окрім обертання запасів.

6. Оцінка рівня ліквідності підприємства свідчить про нестабільність платіжних можливостей ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за період останніх трьох років. Так за період 2022 – 2024 рр. нестача високоліквідних активів підприємства зменшилась, однак залишається суттєвою. Одночасно зазначимо, що середньоліквідних активів в 2022 – 2023 рр. теж не вистачало для покриття короткострокових зобов’язань, однак в 2024 р. ця ситуація змінилась на позитивну. І лише низьколіквідні активи компенсували нестачу високо та середньоліквідних активів, зокрема, завдяки їй тому, що довгострокові пасиви на підприємстві, взагалі, були відсутні.

7. Аналіз відносних показників оцінки платоспроможності підприємства свідчать, що станом на кінець 2024 року коефіцієнт абсолютної ліквідності знизився в порівнянні з 2022 р. на 0,226 пунктів до рівня 0,227 перевищив рівень нормативного значення. Дані зміни загалом вказують на те, що ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” зростання до достатнього рівня можливостей для погашення поточних зобов’язань за рахунок високоліквідних оборотних активів. Поряд з цим фактичне значення коефіцієнта швидкої ліквідності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за досліджуваний період теж відзначалось стабільністю і майже досягло нормативу, в межах якого, при загалом позитивній тенденції, перебуває рівень загального коефіцієнта ліквідності за останні три роки.

8. Дослідження підтверджують факт збільшення загальної величини капіталу ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за період 2022 – 2023 років на 1574,4 тис. грн, або на 5,8 %. Таке зростання обсягів пасивів підприємства забезпечив, в однаковій мірі, приріст обсягів, як власного капіталу, так і зобов’язань підприємства відповідно 735,3 тис. грн та 839,1 тис. грн. За період наступних 2023 – 2024 рр. капітал, продовжував збільшуватися, а величина такого приросту складала 2580,4 тис. грн (9,0 %). Такий приріст тепер в більшій мірі забезпечило збільшення обсягу власного капіталу – на 1955,7 тис. грн, тоді коли зобов’язання підприємства за аналогічний період зросли відповідно на 624,7 тис. грн.

9. Здійснені розрахунки свідчать про загальне зростання до цього достатньо середнього рівня фінансової стійкості ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс” за показниками структури джерел формування капіталу. Так, фактичне значення коефіцієнта автономії вказує на те, що на кінець 2024 року питома вага власного капіталу у валюті балансу становить 49,8 %, що на 2,3 пункти нижче порівняно з 2022 роком. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу за останні три роки відповідно зменшився з 0,525 до 0,502 і підтверджує наявність достатньо високого рівня залежності від кредиторів.

10. Проведені дослідження, на основі яких зроблені висновки, дають можливість внести наступні пропозиції: розширити обсяги кредитування на пільгових умовах, що дасть змогу збільшити обсяг виробництва продукції та розширити сферу послуг; розробка системи швидкого збуту продукції, яка дозволить швидко отримувати гроші кошти та одразу використовувати їх на розширене відтворення; збільшити власний капітал підприємства за рахунок частини коштів від інвестиційної діяльності, це дасть змогу зменшити залежність від зовнішніх позик тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабіч Т. П., Кириленко О. В. Антикризове управління фінансами підприємства: навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2021. 350 с.
2. Безкровний О. В., Кулинич В. В., Зубко С. В. Удосконалення методики оцінки фінансового стану в сучасних умовах. *Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції [„Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики”]*. Кривий Ріг, „Міжнародний центр наукових досліджень”. 2024. С. 68-70.
3. Безкровний О. В., Дяченко О. О., Кацай Ю. Р. Оцінка фінансової стійкості аграрних підприємств та її вплив на майновий потенціал *Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference [„Perspectives of contemporary science: theory and practice”]*. Lviv, Ukraine, 2025. С. 1146-1151.
4. Білан О. С. Організаційно-економічне забезпечення фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2022. 24 с.
5. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: підручник. 4-те вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2022. 680 с.
6. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Кондор-Видавництво, 2021. 724 с.
7. Борис О. М. Методологічні аспекти оцінки фінансового стану сільськогосподарських підприємств. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. URL : <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal-42> (дата звернення: 09.10.2025 р.).
8. Василенко М. А. Фінансова діагностика як інструмент забезпечення сталого розвитку агроформувань. *Агросвіт*. 2023. № 9. С. 3–8.
9. Воронкова А. Е., Пилипенко І. В. Управління фінансовою стійкістю суб'єктів господарювання: монографія. Дніпро : Середняк Т. К., 2020. 278 с.
10. Герасимчук З. В., Яремчук О. Я. Фінансове забезпечення розвитку аграрного сектору економіки: монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 330 с.

11. Гнатюк П. М. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовою санацією аграрних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Львів, 2023. 22 с.
12. Григоренко Л. А. Напрями оптимізації структури капіталу аграрних підприємств в умовах воєнного стану. *Фінанси України*. 2023. № 5. С. 68–79.
13. Гуляєва К. В. Аналіз ліквідності та платоспроможності аграрних підприємств. *Економічний вісник Запорізької політехніки*. 2024. Вип. 1. С. 145–151.
14. Демченко А. І., Смірнова Н. О. Моделювання фінансової стійкості аграрних підприємств: світовий досвід та українські реалії. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 2. Т. 3. С. 98–104.
15. Державна служба статистики України. (Статистичні дані про фінансові результати та економічну діяльність сільського господарства). *Офіційний вебсайт*. URL : <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 15.09.2025 р.).
16. Довгаль О. І. Вплив волатильності цін на фінансовий стан аграрних підприємств. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Економіка»*. 2022. Вип. 40. С. 136–140.
17. Дудченко І. В. Економічні механізми антикризового управління фінансовим потенціалом аграрних підприємств : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03. Одеса, 2024. 38 с.
18. Жук Л. І. Оцінка кредитоспроможності сільськогосподарських підприємств: методичний підхід. *Економічний форум*. 2020. № 1. С. 90–97.
19. Забарна Е. В. Управління фінансовим станом аграрних підприємств: монографія. Львів : Магнолія-2006, 2022. 248 с.
20. Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07. 1999 р. № 996-XIV зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 30.04.2025 р.).
21. Іванова Р. С. Поліпшення фінансових результатів діяльності аграрних підприємств шляхом оптимізації витрат. *Причорноморські економічні студії*. 2023. Вип. 88. С. 45–50.
22. Ігнатенко М. М. Облік і аналіз фінансових результатів в сільському гос

подарстві: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2024. 410 с.

23. Калита С. Р. Діагностика та підвищення фінансової стійкості аграрних підприємств в умовах інституційних змін : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2021. 20 с.

24. Кіндзерська О. М. Прогнозування ймовірності банкрутства аграрних підприємств. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання розвитку науки і практики*. 2021. № 7. С. 61–70.

25. Ковальчук В. М. Удосконалення системи показників для діагностики кризового фінансового стану агроформувань. *Аграрний вісник Причорномор'я*. 2020. Вип. 97. С. 132–139.

26. Кононенко В. В. Роль фінансового планування у підвищенні ефективності діяльності агрофірм. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. № 1. С. 82–88.

27. Литовченко В. С. Інструменти покращення фінансового стану аграрних підприємств на засадах інноваційного розвитку. *Ефективна економіка*. 2024. № 1. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9500> (дата звернення: 13.06.2025 р.).

28. Мельник О. П. Вплив державної підтримки на фінансову результативність аграрного сектору економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2022. Вип. 45. С. 89–93.

29. Михайлова Г. М. Фінансові ризики аграрного бізнесу та шляхи їх мінімізації. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2023. Вип. 1 (90). С. 120–126.

30. Міністерство аграрної політики та продовольства України (Аналітичні звіти, державні програми підтримки). *Офіційний вебсайт*. URL : <https://minagro.gov.ua> (дата звернення: 22.08.2025 р.).

31. Національний банк України. (Аналітичні матеріали щодо кредитування агросектору та макрофінансової стабільності). *Офіційний вебсайт*. URL : <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 17.07.2025 р.).

32. Нечипоренко Л. А. Оцінка ефективності використання оборотних активів сільськогосподарських підприємств. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2021. № 3. С. 180–187.

33. Огійчук М. Ф., Новікова М. М., Погрібна Г. В. Фінансовий аналіз: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 464 с.

34. Онисько С. В. Економічна діагностика діяльності підприємства: навч. посіб. 3-тє вид., доп. Київ : Видавництво Аграр Медіа Груп, 2021. 300 с.

35. Петренко В. М., Коваленко С. Г. Фінансова стійкість і ризики аграрного бізнесу: монографія. Харків : Світ знань, 2023. 315 с.

36. Погребна В. В. Вдосконалення інформаційного забезпечення фінансового аналізу аграрних підприємств. *Облік і фінанси*. 2024. № 2. С. 100–105.

37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності” зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.11.2024 р.).

38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 „Доходи” зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 11.01.2025 р.).

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 3 „Звіт про фінансові результати” зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 19.03.2025 р.).

40. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування та використання інформації про результати діяльності підприємств аграрного сектору економіки : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 02.10.2020 № 1875. *Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0227731-15> (дата звернення: 26.02.2025 р.).

41. Резніченко С. С. Зарубіжний досвід фінансового оздоровлення агропідприємств. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 2. С. 254–259.

42. Рудич А. І., Капаєва Л. М., Безкровний О. В., Дяченко О. О., Сандін А. В. Статистичний аналіз фінансових ризиків: методи та підходи. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 8. URL : <https://a-economics.com.ua/index>.

php/home/article/view/272.

43. Рябченко О. Г., Іваненко І. П. Оцінка економічної ефективності агро-виробництва: навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2024. 280 с.

44. Рябчук Л. О. Управління фінансовою безпекою сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 21.04.02. Полтава, 2020. 25 с.

45. Савчук В. Я. Вплив логістичних витрат на фінансовий стан аграрних підприємств в умовах нестабільності. *Економіка АПК*. 2023. № 6. С. 55–62.

46. Семенчук Т. О. Інвестиційне забезпечення як чинник покращення фінансової стійкості агроформувань. *Інфраструктура ринку*. 2022. Вип. 66. С. 264–269.

47. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз бізнесу : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Полтава : ПолтНТУ, 2016. 420 с.

48. Федоренко В. В., Мороз О. В. Фінансова стратегія підприємства: монографія. Одеса : Астропринт, 2020. 360 с.

49. Шевчук О. А. Діагностика фінансового оздоровлення аграрних підприємств: монографія. Полтава : ПП Шевченко, 2024. 210 с.

50. Яковенко В. М., Коваленко Н. П. Управління фінансовими ресурсами в сільському господарстві: навч. посіб. Київ : Кондор, 2022. 380 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство

Дата(рік,місяць,число)

Приватне акціонерне товариство "Вознесенськ облплемсервіс"

за ЄДРПОУ

Територія МИКОЛАЇВСЬКА

за КАТОТТГ ¹

Організаційно-правова форма господарювання приватне акціонерне товариство

за КОПФГ

Вид економічної діяльності Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур

за КВЕД

Середня кількість працівників, осіб 16

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця Висока, буд. 38, м. ВОЗНЕСЕНСЬК, МИКОЛАЇВСЬКА обл., 56501

Коди		
2023	01	01
00702386		
UA4804000000011780		
230		
01.11		

56874

1.Баланс на 31 грудня 2022 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	9 442,4	8 658,1
первісна вартість	1011	20 897,3	21 870,6
знос	1012	(11 454,9)	(13 212,5)
Довгострокові біологічні активи	1020	175,8	174,5
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	9 618,2	8 832,6
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	8 941,9	7 944,9
у тому числі готова продукція	1103	6 877,5	7 491,3
Поточні біологічні активи	1110	4 709,5	10 144,0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	479,0	9,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	14,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	744,6	145,4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	119,8	20,0
Витрати майбутніх періодів	1170	2,7	6,7
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	14 997,5	18 284,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	24 615,7	27 117,3

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	225,0	225,0
Додатковий капітал	1410	2 182,3	2 182,3
Резервний капітал	1415	8 592,8	8 592,8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 281,4	1 884,8
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	12 281,5	12 884,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	733,0	2 237,5
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	187,6	450,0
розрахунками з бюджетом	1620	66,6	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	1,3	-
розрахунками з оплати праці	1630	33,0	0,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	8 233,6	9 174,8
Усього за розділом III	1695	9 255,1	11 862,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	24 615,7	27 117,3

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2022 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9 239,6	12 191,7
Інші операційні доходи	2120	9,7	4,4
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	9 249,3	12 196,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7 637,9)	(9 149,4)
Інші операційні витрати	2180	(636,8)	(775,2)
Інші витрати	2270	(371,3)	(989,5)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(8 646,0)	(10 914,1)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	603,3	1 282,0
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	603,3	1 282,0

Керівник _____

(підпис)

Головний бухгалтер _____

(підпис)

ЕП ТАРЛЄВ ІЛЛЯ

ІЛІЧ

ЕП МІКІТЧАК

МАРИНА

ПЕТРІВНА

ТАРЛЄВ ІЛЛЯ ІЛІЧ _____

(ініціали, прізвище)

МІКІТЧАК М П _____

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство **Приватне акціонерне товариство "Вознесенськ обплемсервіс"** Дата(рік,місяць,число) **за ЄДРПОУ**
Територія **МИКОЛАЇВСЬКА** **за КАТОТТГ І**
Організаційно-правова форма господарювання **приватне акціонерне товариство** **за КОПФГ**
Вид економічної діяльності **Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур** **за КВЕД**
Середня кількість працівників, осіб **15**
Одиниця виміру: **тис. грн. з одним десятковим знаком**
Адреса, телефон **вулиця Висока, буд. 38, м. ВОЗНЕСЕНСЬК, МИКОЛАЇВСЬКА обл., 56501**

Коди		
2024	01	01
00702386		
UA48040030080098303		
230		
01.11		

56874

1.Баланс на 31 грудня 2023 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	8 658,1	10 758,5
первісна вартість	1011	21 870,6	25 865,9
знос	1012	(13 212,5)	(15 107,4)
Довгострокові біологічні активи	1020	174,5	158,4
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	8 832,6	10 916,9
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	7 944,9	13 070,1
у тому числі готова продукція	1103	7 491,3	4 411,5
Поточні біологічні активи	1110	10 144,0	2 856,0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	9,1	1 419,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	14,6	79,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	145,4	12,9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	14,4	320,1
Витрати майбутніх періодів	1170	6,7	10,7
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	18 279,1	17 769,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	27 111,7	28 686,1

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	225,0	225,0
Додатковий капітал	1410	2 182,3	2 182,3
Резервний капітал	1415	8 592,8	10 472,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 879,2	735,3
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	12 879,3	13 614,6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	2 237,5	2 999,5
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	450,0	270,1
розрахунками з бюджетом	1620	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	0,1	1,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	9 174,8	8 898,4
Усього за розділом III	1695	11 862,4	12 169,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	27 111,7	28 686,1

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2023 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	17 346,9	9 239,6
Інші операційні доходи	2120	19,6	10,8
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	17 366,5	9 250,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(15 051,7)	(7 637,9)
Інші операційні витрати	2180	(1 087,2)	(637,6)
Інші витрати	2270	(523,5)	(377,1)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(16 662,4)	(8 652,6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	704,1	597,8
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	704,1	597,8

Керівник _____

(підпис)

Головний бухгалтер _____

(підпис)

ЕП ТАРЛЄВ ІЛЛЯ

ІЛІЧ

ЕП МІКІТЧАК

МАРИНА

ПЕТРІВНА

ТАРЛЄВ ІЛЛЯ ІЛІЧ _____

(ініціали, прізвище)

МІКІТЧАК М П _____

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди
Приватне акціонерне товариство "Вознесенськ облплемсервіс"	за ЄДРПОУ	2025 01 01
Територія <u>МИКОЛАЇВСЬКА</u>	за КАТОТТГ ¹	00702386
Організаційно-правова форма господарювання <u>приватне акціонерне товариство</u>	за КОПФГ	UA48040030080098303
Вид економічної діяльності <u>Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур</u>	за КВЕД	230
Середня кількість працівників, осіб <u>7</u>		01.11
Одиниця виміру: <u>тис. грн. з одним десятковим знаком</u>		
Адреса, телефон <u>вулиця Висока, буд. 38, м. ВОЗНЕСЕНСЬК, МИКОЛАЇВСЬКА обл., 56501</u>		56874

1.Баланс на 31 грудня 2024 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	10 758,5	11 918,7
первісна вартість	1011	25 865,9	27 960,9
знос	1012	(15 107,4)	(16 042,2)
Довгострокові біологічні активи	1020	158,4	96,0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	10 916,9	12 014,7
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	13 070,1	13 467,5
у тому числі готова продукція	1103	4 411,5	9 793,1
Поточні біологічні активи	1110	2 856,0	1 801,6
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 419,8	1 891,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	79,6	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12,9	121,1
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	320,1	1 966,8
Витрати майбутніх періодів	1170	10,7	3,8
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	17 769,2	19 251,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	28 686,1	31 266,5

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	225,0	225,0
Додатковий капітал	1410	2 182,3	2 769,7
Резервний капітал	1415	10 472,0	10 472,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	735,3	2 103,6
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	13 614,6	15 570,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	2 999,5	1 822,9
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	270,1	175,8
розрахунками з бюджетом	1620	-	286,2
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	38,9
розрахунками з оплати праці	1630	1,1	167,0
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	8 898,4	6 158,9
Усього за розділом III	1695	12 169,1	8 649,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	28 686,1	31 266,5

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2024 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16 433,5	17 346,9
Інші операційні доходи	2120	2 652,5	19,6
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	19 086,0	17 366,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(13 268,8)	(15 051,7)
Інші операційні витрати	2180	(3 415,6)	(1 087,2)
Інші витрати	2270	(1 033,2)	(523,5)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(17 717,6)	(16 662,4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	1 368,4	704,1
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	1 368,4	704,1

Керівник _____

(підпис)

Головний бухгалтер _____

(підпис)

ЕП ТАРЛЄВ ІЛЛЯ

ІЛІЧ

ЕП МІКІТЧАК

МАРИНА

ПЕТРІВНА

ТАРЛЄВ ІЛЛЯ ІЛІЧ _____

(ініціали, прізвище)

МІКІТЧАК М П _____

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Таблиця 2.1

Склад, структура та динаміка майна ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 – 2024 рр. (станом на кінець року)

Види активів	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-) 2023 р. по відношенню до 2022 р.			Зміни (+,-) 2024 р. по відношенню до 2023 р.		
	сума, тис. грн	у % до під-сумку	сума, тис. грн	у % до під-сумку	сума, тис. грн	у % до під-сумку	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2022 р.	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2023 р.
Активів - всього	27111,7	100,0	28686,1	100,0	31266,5	100,0	1574,4	0,0	5,8	2580,4	0,0	9,0
Необоротні активи	8832,6	32,6	10916,9	38,1	12014,7	38,4	2084,3	5,5	23,6	1097,8	0,4	10,1
Основні засоби	8658,1	31,9	10758,5	37,5	11918,7	38,1	2100,4	5,6	24,3	1160,2	0,6	10,8
Оборотні активи	18279,1	67,4	17769,2	61,9	19251,8	61,6	-509,9	-5,5	-2,8	1482,6	-0,4	8,3
Оборотні виробничі фонди	18088,9	66,7	15926,1	55,5	15269,1	48,8	-2162,8	-11,2	-12,0	-657,0	-6,7	-4,1
Запаси	453,6	1,7	8658,6	30,2	3674,4	11,8	8205,0	28,5	19,1 р.	-4984,2	-18,4	-57,6
Фонди обігу	189,1	0,7	1832,4	6,4	3979,5	12,7	1648,9	5,7	9,9 р.	2147,1	6,3	117,2
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	9,1	0,0	1419,8	4,9	1891,6	6,0	1410,7	4,9	15502,2	471,8	1,1	33,2
Дебіторська заборгованість за розрахунками	160,0	0,6	92,5	0,3	121,1	0,4	-67,5	-0,3	-42,2	28,6	0,1	30,9
Грошові кошти і поточні фінансові інвестиції	14,4	0,1	320,1	1,1	1966,8	6,3	305,7	1,1	22,2 р.	1646,7	5,2	6,4 р.
Інші оборотні активи	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-
Витрати майбутніх періодів	6,7	0,1	10,7	0,0	3,8	0,0	4,0	0,0	59,7	-6,9	0,0	-64,5
Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-

Таблиця 2.2

Склад, структура та динаміка активів ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 – 2024 рр. (станом на кінець року)

Види майна (активів)	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+;-) 2023 р. порівняно з 2022 р.			Зміни (+;-) 2024 р. порівняно з 2023 р.		
	сума, тис. грн	у %	сума, тис. грн	у %	сума, тис. грн	у %	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2022 р.	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2023 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
За характером обороту активів												
Необоротні	8832,6	32,6	10916,9	38,1	12014,7	38,4	2084,3	5,5	23,6	1097,8	0,4	10,1
Оборотні	18279,1	67,4	17769,2	61,9	19251,8	61,6	-509,9	-5,5	-2,8	1482,6	-0,4	8,3
Всього	27111,7	100	28686,1	100,0	31266,5	100,0	1574,4	0,0	5,8	2580,4	0,0	9,0
За формою необоротних активів												
Необоротні у матеріальній формі	8832,6	100,0	10916,9	100,0	12014,7	100,0	2084,3	0,0	23,6	1097,8	0,0	10,1
Нематеріальні	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-
Всього	8832,6	100,0	10916,9	100,0	12014,7	100,0	2084,3	0,0	23,6	1097,8	0,0	10,1
За сферою розміщення оборотних активів												
У сфері виробництва	10597,6	58,0	11514,6	64,8	5476,0	28,4	917,0	6,8	8,7	-6038,6	-36,4	-52,4
У сфері обігу	7681,5	42,0	6254,6	35,2	13775,8	71,6	-1426,9	-6,8	-18,6	7521,2	36,4	120,3
Всього	18279,1	100,0	17769,2	100,0	19251,8	100,0	-509,9	0,0	-2,8	1482,6	0,0	8,3
За формою оборотних активів												
У матеріальній формі	18088,9	99,0	15926,1	89,6	15269,1	79,3	-2162,8	-9,3	-12,0	-657,0	-10,3	-4,1
У розрахунках і грошовій формі	190,2	1,0	1843,1	10,4	3982,7	20,7	1652,9	9,3	в 9,7 р.	2139,6	10,3	116,1
Всього	18279,1	100,0	17769,2	100,0	19251,8	100,0	-509,9	0,0	-2,8	1482,6	0,0	8,3
За джерелами формування оборотних активів												
Власні	6416,7	35,1	5600,1	31,5	10602,1	55,1	-816,6	-3,6	-12,7	5002,0	23,6	89,3
Позикові	11862,4	64,9	12169,1	68,5	8649,7	44,9	306,7	3,6	2,6	-3519,4	-23,6	-28,9
Всього	18279,1	100,0	17769,2	100,0	19251,8	100,0	-509,9	0,0	-2,8	1482,6	0,0	8,3

Продовж. табл. 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
За рівнем ліквідності оборотних активів												
Високоліквідні	14,4	0,1	320,1	1,8	1966,8	10,2	305,7	1,7	в 22,2 р.	1646,7	8,4	в 6,2 р
Середньоліквідні	175,8	1,0	1523,0	8,6	2015,9	10,5	1347,2	7,6	в 8,6 р.	492,9	1,9	32,4
Низьколіквідні	18088,9	99,0	15926,1	89,6	15269,1	79,3	-2162,8	-9,3	-12,0	-657,0	-10,3	-4,1
Всього	18279,1	100,0	17769,2	100,0	19251,8	100,0	-509,9	0,0	-2,8	1482,6	0,0	8,3

Таблиця 2.5

Динаміка фінансових результатів діяльності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 - 2024 рр.

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення (+,-) 2023 р. від 2022 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2023 р.
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %		
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	9239,6	X	17346,9	X	16433,5	X	8107,3	-913,4
Операційні витрати у тому числі:	8275,5	100,0	16138,9	100,0	16684,4	100,0	7863,4	545,5
а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	7637,9	92,3	15051,7	93,3	13268,8	79,5	7413,8	-1782,9
б) адміністративні витрати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
в) витрати на збут	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
г) інші операційні витрати	637,6	7,7	1087,2	6,7	3415,6	20,5	449,6	2328,4
Валовий прибуток	1601,7	X	2295,2	X	3164,7	X	693,5	869,5
У % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	X	17,3	X	13,2	X	19,3	-4,1	6,0
Фінансовий результат від операційної діяльності	974,9	X	1227,6	X	2401,6	X	252,7	1174,0
Фінансові та інвестиційні доходи	0,0	X	0,0	X	0,0	X	0,0	0,0
Фінансові та інвестиційні витрати	377,1	X	523,5	X	1033,2	X	146,4	509,7
Фінансовий результат до оподаткування	597,8	X	704,1	X	1368,4	X	106,3	664,3
Витрати (дохід) з податку на прибуток	0,0	X	0,0	X	0,0	X	0,0	0,0
Прибуток від припинення діяльності після оподаткування	597,8	X	704,1	X	1368,4	X	106,3	664,3
У % до фінансового результату до оподаткування	X	100,0	X	100,0	X	100,0	0,0	0,0
Чистий прибуток	597,8	X	704,1	X	1368,4	X	106,3	664,3
У % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	X	6,5	X	4,1	X	8,3	-2,4	4,3
У % до валового прибутку	X	37,3	X	30,7	X	43,2	-6,6	12,6

Таблиця 2.6

Показники оцінки ділової активності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 – 2024 рр.

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+;-)			
				2023 р. від 2022 р.		2024 р. від 2023 р.	
				абсолютне	відносне, %	абсолютне	відносне, %
Коефіцієнт обертання активів	0,357	0,622	0,548	0,265	X	-0,074	X
Тривалість одного обороту активів, днів	1008	579	657	-429	-42,5	78	13,4
Коефіцієнт обертання оборотних активів	0,555	0,963	0,888	0,407	X	-0,075	X
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	648	374	405	-274	-42,3	31	8,4
Коефіцієнт обертання запасів	0,582	1,020	1,054	0,438	X	0,034	X
Тривалість одного обороту запасів, днів	618	353	342	-265	-42,9	-11	-3,2
Коефіцієнт обертання коштів у розрахунках	12,058	17,210	5,656	5,108	X	-11,554	X
Тривалість одного обороту коштів у розрахунках, днів	30	21	64	-9	-29,7	43	204,3
Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості	13,269	20,634	9,326	7,365	X	-11,308	X
Тривалість одного обороту (середній період повернення) дебіторської заборгованості, днів	27	17	39	-10	-35,7	21	121,3
Тривалість операційного циклу, днів	648	374	405	-274	-42,3	31	8,4

Таблиця 2.7

Аналіз ліквідності балансу ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 – 2024 рр., тис. грн

Групи	Види активів	Роки			Групи	Види пасивів	Роки			Надлишок (+) або нестача (-) платіжних засобів		
		2022	2023	2024			2022	2023	2024	2022 р.	2023 р.	2024 р.
A1	Високоліквідні	14,4	320,1	1966,8	П1	Найбільш термінові	9624,9	9169,6	6826,8	-9610,5	-8849,5	-4860,0
A2	Середньоліквідні	175,8	1523,0	2015,9	П2	Короткострокові	2237,5	2999,5	1822,9	-2061,7	-1476,5	193,0
A3	Низьколіквідні	18088,9	15926,1	15269,1	П3	Довгострокові	0,0	0,0	0,0	18088,9	15926,1	15269,1
	Разом	18279,1	17769,2	19251,8		Разом	11862,4	12169,1	8649,7	6416,7	5600,1	10602,1

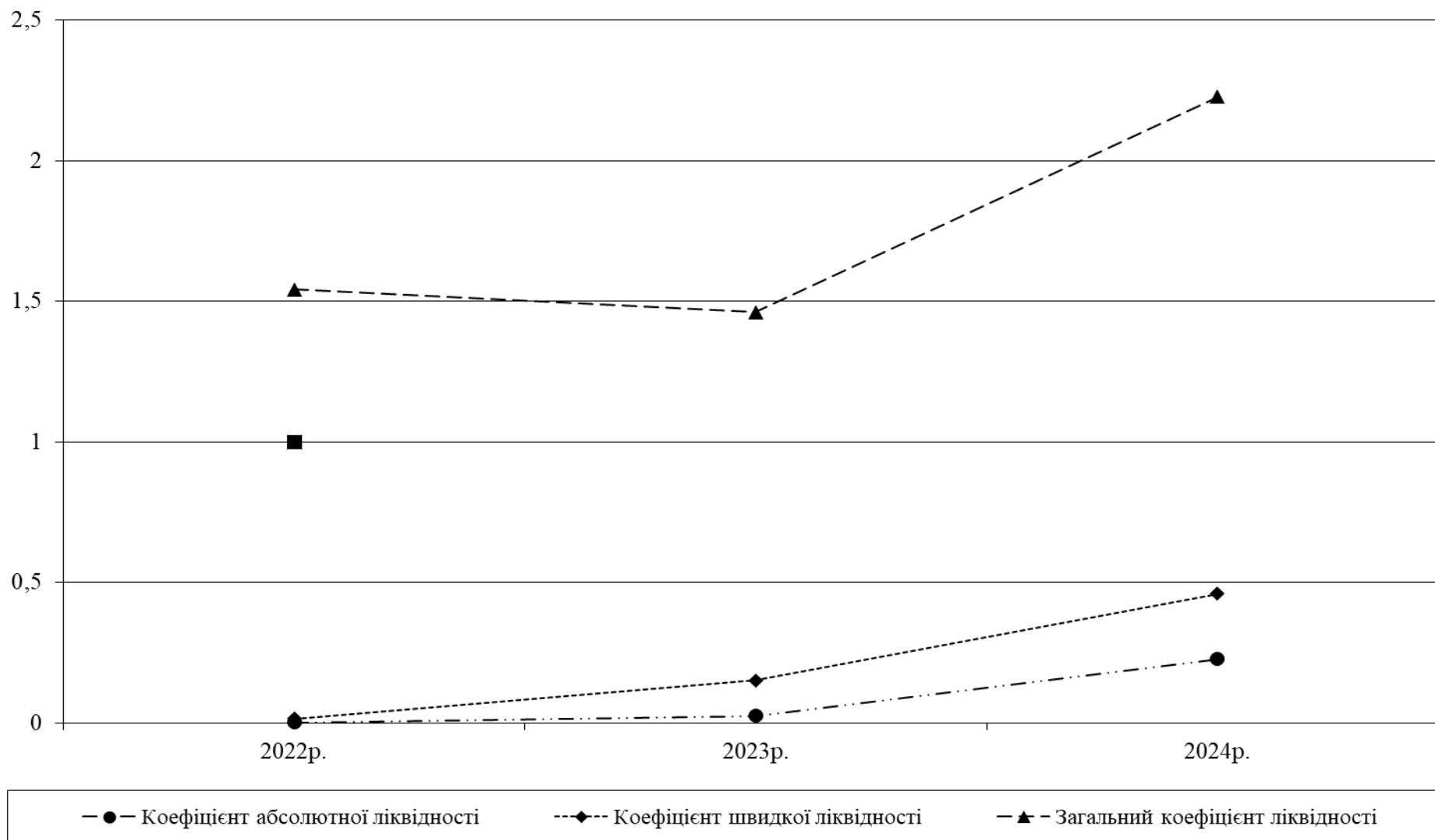

Рис. 2.5. Динаміка показників оцінки відносного рівня ліквідності та платоспроможності ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс, 2022 – 2024 рр.

Таблиця 2.10

**Показники оцінки джерел формування капіталу ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”,
2022 – 2024 рр. (станом на кінець року)**

Види пасивів (джерел формування капіталу)	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-) 2023 р. по відношенню до 2022 р.			Зміни (+,-) 2024 р. по відношенню до 2023 р.		
	сума, тис. грн	у % до під-сумку	сума, тис. грн	у % до під-сумку	сума, тис. грн	у % до під-сумку	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2022 р.	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	у % до 2023 р.
Джерела формування капіталу - всього	27117,3	100,0	28686,1	100,0	31266,5	100,0	1574,4	0,0	5,8	2580,4	0,0	9,0
Власний капітал	12884,9	47,5	13614,6	47,5	15570,3	49,8	735,3	0,0	5,7	1955,7	2,3	14,4
Зареєстрований капітал	225,0	0,8	225,0	0,8	225,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0
Зобов'язання	14232,4	52,5	15071,5	52,5	15696,2	50,2	839,1	0,0	5,9	624,7	-2,3	4,1
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	2370,0	8,8	2902,4	10,1	7046,5	22,5	532,4	1,4	22,5	4144,1	12,4	142,8
Поточні зобов'язання і забезпечення	11862,4	43,7	12169,1	42,4	8649,7	27,7	306,7	-1,3	2,6	-3519,4	-14,8	-28,9
Короткострокові кредити банків	2901,8	10,7	1749,7	6,1	1485,3	4,8	-1249,8	-5,0	-41,7	-337,7	-1,6	-18,5
Поточна кредиторська заборгованість	450,1	1,7	271,2	0,9	667,9	2,1	-178,9	-0,7	-39,7	396,7	1,2	146,3
Доходи майбутніх періодів	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-

Таблиця 2.11

Показники оцінки фінансової стійкості ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 – 2024 рр. (станом на кінець року)

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Нормативне значення	Відхилення (+,-) 2023 р. від 2022 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2023 р.
Показники структури джерел формування капіталу						
Коефіцієнт автономії	0,475	0,475	0,498	$\geq 0,5$	0,000	0,023
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,525	0,525	0,502	$< 0,5$	0,000	-0,023
Коефіцієнт фінансової залежності	2,105	2,107	2,008	≤ 2	0,002	-0,099
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,905	0,903	0,992	≥ 1	-0,002	0,089
Коефіцієнт фінансового ризику	1,105	1,107	1,008	< 1	0,002	-0,099
Коефіцієнт поточних зобов'язань	0,833	0,807	0,551	збільшення	-0,026	-0,256
Коефіцієнт фінансового лівереджу	0,000	0,000	0,000	$< 0,1$	0,000	0,000
Коефіцієнт страхування бізнесу	0,317	0,365	0,335	збільшення	0,048	-0,030
Коефіцієнт страхування власного капіталу	0,667	0,769	0,673	збільшення	0,102	-0,097
Показники стану оборотних активів						
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,498	0,411	0,681	$> 0,5$	-0,087	0,270
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними коштами	0,351	0,315	0,551	$\geq 0,1$	-0,036	0,235
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними коштами	0,355	0,352	0,694	$\geq 0,5$	-0,003	0,343
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	0,002	0,057	0,186	збільшення	0,055	0,128
Показники стану основного капіталу						
Коефіцієнт виробничого потенціалу	0,710	0,776	0,556	збільшення	0,066	-0,220
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	0,319	0,375	0,381	збільшення	0,056	0,006
Коефіцієнт нагромадження амортизації	0,604	0,584	0,574	зменшення	-0,020	-0,010
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	2,069	1,627	1,602	збільшення	-0,442	-0,024

Таблиця 2.12

Визначення і аналіз типу фінансової стійкості ПрАТ „Вознесенськ облплемсервіс”, 2022 – 2024 рр., тис. грн

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2023 р. від 2022 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2023 р.
Власні оборотні кошти	6416,7	5600,1	10602,1	-816,6	5002,0
Довгострокові зобов'язання	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Короткострокові кредити і позики	2237,5	2999,5	1822,9	762,0	-1176,6
Запаси	18088,9	15926,1	15269,1	-2162,8	-657,0
Наявність власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів	6416,7	5600,1	10602,1	-816,6	5002,0
Загальна величина джерел формування запасів	8654,2	8599,6	12425,0	-54,6	3825,4
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів	-11672,2	-10326,0	-4667,0	1346,2	5659,0
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів	-11672,2	-10326,0	-4667,0	1346,2	5659,0
Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини джерел формування запасів	-9434,7	-7326,5	-2844,1	2108,2	4482,4
Тип фінансової стійкості	Кризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан	X	X
Коефіцієнт забезпеченості запасів відповідними джерелами формування	0,478	0,540	0,814	0,062	0,246
Надлишок (+) або нестача (-) відповідних джерел формування на 1 грн. запасів, грн.	-0,522	-0,460	-0,186	0,062	0,246